

บทความการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์
ชุด “ สังฆการการปรุงแต่งอัตวิสัยวิปลาสของบุคคล ผู้การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์”
สุรชาติ เกษประสิทธิ์

Creative Research of Poetry Visual Arts.
The series of “Sankhara the Manipulation of the Person's Insanity to the
Creative of Poetry Visual Arts”
Surachart Kesprasit

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปะ และการออกแบบ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Architecture Art and Design Faculty, Naresuan University
Corresponding author. E-mail address: surachart.2504@gmail.com
received: June 10, 2022 revised: June 24, 2022 accepted: June 27, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ปัจจุบันนี้มีลักษณะรูปแบบ เนื้อหาและแนวคิดการพัฒนา ต่อเติมออกไปจากทัศนศิลป์
กระแสหลัก มีทั้งการคิดแบบการทำทลายและต่อต้าน ตลอดจนเป็นการคิดต่างไปจากหลักการคุณค่าของศิลปะที่ยึดถือกันมาจน
กลายเป็นกระแสหลักในปัจจุบัน การเลือกสรรผลงานนำเอาข้อดีจุดเด่นของศิลปะอื่น ๆ ในอดีตและปัจจุบัน มาสร้างความบันเทิง
ใจ นำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน เกิดรูปแบบ เนื้อหา แนวความคิด กระบวนแบบนวัตกรรมศิลปะแบบใหม่ ๆ ที่แตกต่างพัฒนา
ออกไปจากเดิมเป็นสำคัญ ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ “ สังฆการการปรุงแต่งอัตวิสัยวิปลาสของบุคคล
ผู้การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์”ชุดนี้ มีหลักเกณฑ์การจำแนกการสร้างสรรค์ศิลปะเป็น 3 ประเภท คือ ศิลปะเป็นภาษา
แห่งความคิด หรือภาษาแห่งความหมาย (instrumentalism) ,ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (formalism) และ ศิลปะเป็นภาษา
แห่งอารมณ์และความรู้สึก (expressivism) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ชุดนี้ เกิดการวิจัยสร้างสรรค์
นวัตกรรมทัศนศิลป์อย่างใหม่ ด้วยการนำจิตรศิลป์สองประเภท มาประสานประกยุคกัน มีจิตรกรรม (painting) วาดเส้น
(drawing) และวัสดุสื่อประสม เป็นประเภททัศนศิลป์ (visual Arts) กับโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เป็นกวีนิพนธ์ หรือกวีทรศน์
(poetry) ที่สามารถมองเห็นรับรู้ด้วยตาเหมือนกัน แต่มีภาษาความงามแตกต่างกัน เป็นการศึกษาค้นคว้าทดลองและพัฒนา
โดยศึกษาลงไปสู่องค์ความรู้ทางพุทธธรรม กับ องค์ความรู้การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์บูรณาการเข้าด้วยกัน
การศึกษาค้นคว้านำมาสร้างเสริมพัฒนาผสานกัน มีกระบวนการทำงานเป็นระบบขั้นตอนชัดเจน เริ่มต้นจากนามธรรม
แนวความคิด ที่ปรุงแต่งปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ คุณค่า
สุนทรียภาพของทัศนศิลป์ ได้แก่ ทิศธาตุ จุด เส้น สี แสง เงาและที่ว่าง หรือสุนทรียธาตุของทัศนศิลป์ และภาษาถ้อยคำ
ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ตัวอักษร เป็นภาษาความงามของกวีทรศน์ ที่มีอรรถรสตามหลักองค์การศาสตร์ของศิลปะประเภทวรรณศิลป์
การเข้าถึงคุณค่าแห่งสุนทรียภาพศิลปะทุกประเภทนั้น มีจิตใจ หรือมโนวิญญาณ ซึ่งมีคุณสมบัติการนึกคิดปรุงแต่ง แปลสารตะ
แก่นสาร ความหมายของรูปธรรมและนามธรรมของศิลปะ ให้ประจักษ์ชัดซึ่ง เข้าใจในคุณค่าแห่งศิลปะ เกิดสัมฤทธิ์ผลการวิจัย
สร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ชุดนี้ มีจำนวนผลงาน ทั้งหมด 9 ชุด ผ่านกลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์ แบบวาดเส้น
ผสมผสานจิตรกรรม และการใช้วัสดุสื่อประสมประเภทสำเร็จรูป หรือวัสดุเหลือใช้ ประกอบด้วยตลับเทปคาสเซต ของดนตรี
หรือเพลงสากลต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์มีรสนิยมชื่นชอบส่วนตัวเป็นพิเศษที่ได้เก็บสะสมไว้เป็นจำนวนมาก มาเป็นส่วนสำคัญ
ของการวิจัยสร้างสรรค์ ด้วยการติดฉลากวัสดุประเภทสำเร็จรูปเหล่านี้ประกอบลงไปโนผลงาน รวมทั้งการระบายสีแบบเก็บซ่อนสี
แปร่ง เน้นความคมชัดของรูปทรง (linear painting) สลับกับการระบายสีแบบแสดงร่องรอยและสีแปร่ง (painterly painting)
ปรากฏความเคลื่อนไหวสลับกัน ส่วนวัสดุการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ประกอบด้วย ปากกาลบดาคำผิดสีขาว (correction pen)
ดินสอไขสีขาวปากกาเคมี สีเทียนน้ำมัน (oil pastel) สีอะคริลิก และ สีน้ำมัน บนผ้าใบ ที่มีขนาดผลงานแตกต่างกัน รูปแบบกึ่ง
นามธรรมแสดงอัตลักษณ์ตนเอง อย่างเหมาะสมเป็นเอกภาพ ทั้งรูปแบบ (form) เนื้อหา (content) และแนวคิด ตลอดจนกลวิธี
(technique) การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ มีวัตถุประสงค์แสดงความสัมพันธ์ที่เนื่องสืบกันระหว่างความทรงจำ

ความรู้สึกนึกคิด และความคิดเห็น หรือทิวทัศน์ ที่มีความวิปลาซ แสดงอาการความรู้เห็นคลาดเคลื่อน, ความรู้เข้าใจผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง กับความคิดนึกปรุงแต่งอัตวิสัยวิปลาซของบุคคล จึงสำแดงออกมาสู่การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ประกอบด้วยการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ที่ผสมผสานกับกวีทรศน์ หรือกวีนิพนธ์ เพื่อสำแดงอัตลักษณ์ของตนเองเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

คำสำคัญ : สังขาร อัตวิสัย วิปลาซ บุคคล

ABSTRACT

The creative research of visual arts has diverted itself from the traditional mainstream in many aspects, including its forms, contents, and additional developing concepts. These changes have challenged, defied, and led to a new thought on the principle of art value, which most traditional mainstream creative visual art research adheres to. The selection and integration of the strengths of other arts both in the past and in the present to create an inspiration would help create a new form, content, concept, and innovation of skills which are different and developed toward the mainstream idea. This series of poetry visual arts creative research - "From a Person's Deviant Mental Formations (Sankhara) to the Creation of Poetry Visual Arts", has divided arts into three categories. They are 1. arts as instrumentalism - arts is the language of thoughts or meanings, 2. arts as the formalism - arts is the language of beauty, and 3. arts as expressionism - arts is the language of feelings and emotions. The study's objective is to create a new type of creative research. This research combines and integrates two kinds of fine arts, i.e., 1. painting, drawing, and multi-media or visual arts, and 2. the poem or poetry. Both arts' beauty is generally equally perceived by the audiences' eyes. However, with the representation of the two types of fine arts, its beauty is more outstandingly perceived. This research is exploratory and experimental. It focuses on integrating the knowledge body of Buddha's dharma and the principles of creative research of poetry visual arts. As a result, both knowledge fields were combined and well developed with a systematic process and clear steps starting from the abstract concepts as the inputs and the concreted creative research of the poetry visual arts as the output. There are analysis and synthesis of the aesthetic values of visual arts. Factors of visual elements such as points, lines, colors, light, shadows, and space were evaluated. Similarly, the linguistic aspects represented by poetic words manifest the beauty of the linguistic value and are full of literature principles. These artists' values are well perceived and translated via the audience's mind, heart, and soul, thus enabling one person to understand and interpret the beauty of concrete and abstract substance in his own view. The research comprises nine series. All are made from leftover ready-made multimedia, such as the researcher's favorited music cassette tapes. These ready-made materials were glued, attached to the research works, and painted using linear painting. In addition, another technique, such as painterly painting, was also used to illustrate the movement. The materials used to create the works (research) were the correction pens, white crayons, chemical pens, oil pastels, oil paints, acrylic paints and oil paints on different sizes of linen canvas. These works were in various sizes. They illustrated meaning in a semi-abstract, indicating self-identity in both form and content, and the techniques used suitably and harmoniously. This research series aims to illustrate the relationship between perception (memories, feelings, deviant attitudes -or deviating from the norm) and the individual interpretation of meaning that has been presented through artworks research that integrated multimedia visual arts and poetry to illustrate a clear self-identity.

keywords : Sankhara Subjectivity Distortion

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ ผู้วิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์และแนวคิดต่อการวิจัยสร้างสรรค์ (creative research project) ว่าเป็นการสร้างสรรค เพราะเป็นการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน หรืออาจจะกล่าวในทางกลับกันว่าไม่ใช่การเลียนแบบ ไม่ใช่การทำซ้ำ หรือแม้กระทั่งการทำคล้าย ๆ กับสิ่งที่มีผู้อื่นได้ทำมาก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งเป็นทัศนของอิทธิพล ตั้งโณลก ศาสตราจารย์, ศิลปินชั้นเยี่ยมและศิลปินแห่งชาติ (2548) ได้กล่าวอธิบายขยายความไว้ว่า การสร้างสรรค์ศิลปะนั้นมีใช้การวาดภาพหรือปั้นรูปตามอารมณ์ ตามใจ หรือตามจินตนาการเท่านั้น แต่การสร้างสรรค์คือการทำงานที่มีระบบและระเบียบวิธี ที่มีกระบวนการเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน แม้คำว่า “สร้างสรรค์” ซึ่งมักจะใช้ควบคู่กับคำว่า “ศิลปะ” อยู่เสมอ ๆ จนเหมือนเป็นคำที่ใช้แทนกันได้ และคำว่าสร้างสรรค์นั้นบ่งบอกนัยเชิงคุณค่าสำคัญที่สุดของศิลปะก็ตามความหมายที่แท้จริงของคำว่า “สร้างสรรค์” อาจจะตีความแตกต่างกันออกไปได้หลากหลายหรืออาจจะมีความเข้าใจผิดคลาดเคลื่อนไป เช่น ในยุคหนึ่งทั้งนักศึกษาศิลปะและศิลปินหนุ่มสาวส่วนใหญ่เข้าใจว่า การสร้างสรรค์คือ การสร้างรูปทรงใหม่ที่ไม่อยู่ในธรรมชาติหรือรูปทรงที่ไม่ใช่วัตถุใด ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ ซึ่งย่อหมายถึงศิลปะนามธรรม ที่ศิลปินใช้ภาษาแห่งทัศนศิลป์ แสดงออกโดยตรงโดยไม่อ้างอิงสิ่งใด ๆ จึงเป็นเสมือนศิลปะที่มีคุณค่าสูงกว่าศิลปะรูปธรรม หรือศิลปะแบบเหมือนจริงและแบบอื่น ๆ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ในยุคนั้นมีผู้เข้าใจผิดว่าศิลปะแบบอื่น ๆ นั้นพันยุคสมัยหรือไม่ใช่ศิลปะที่มีการ “สร้างสรรค์” แนวทางการพัฒนาศิลปะในยุคนั้นส่วนใหญ่จึงต้องแปรเปลี่ยนไปตามขั้นตอนจากศิลปะแบบเหมือนจริง ไปสู่ศิลปะแบบกึ่งนามธรรมและกลายเป็นศิลปะนามธรรมสมบูรณ์แบบในท้ายที่สุด ยุคปัจจุบันก็อาจจะมิใช่เข้าใจผิดว่าการสร้างสรรค์ต้องเป็นผลงาน “ศิลปะจัดวาง” หรือ “อินสตอลเลชัน อาร์ต” (installation art) หรือศิลปะสื่อผสม (mixed media art) หรือคอนเซ็ปชวลอาร์ต (conceptual art) ทั้ง ๆ ที่ศิลปะดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นสิ่งใหม่ที่อยู่ในกระแสนิยมในบ้านเรา แต่ได้กลายเป็นศิลปะแบบเก่าที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ 30-40 ปีมาแล้วในประเทศตะวันตก และได้กลายเป็นอดีต เป็นประวัติศาสตร์ศิลปะมิใช่สิ่งใหม่อีกต่อไปแล้ว ค่านิยมผิด ๆ ที่เห็นได้ง่าย ๆ ปรากฏอยู่ทั่วไปก็คือ การพัฒนาศิลปะเพื่อให้มีคุณค่าทางสร้างสรรค์มากขึ้นโดยการขยายขนาดให้ใหญ่ขึ้น ๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม ตัวอย่างภาพพิมพ์ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งขนาดของกระดาษพิมพ์ แม่พิมพ์ และแผ่นพิมพ์ ก็เพียรพยายามขยายขนาดโดยการนำผลงานขนาดเล็กมาเรียงต่อกันเป็นจำนวนหลาย ๆ ชิ้น ศิลปินหนุ่มสาวและนักศึกษาที่ทำงาน 2 มิติ ก็จะพัฒนาการ “สร้างสรรค์” โดยเพิ่มปริมาตรยื่นนูนออกมาจนกลายเป็นผลงาน 3 มิติ ผู้ที่ทำงานประติมากรรม 3 มิติอยู่แล้วก็จะ “สร้างสรรค์” โดยการแปรเปลี่ยนเป็น “ศิลปะสื่อผสม” หรือ “ศิลปะจัดวาง” จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ศิลปินที่กล่าวมาแล้วนั้นตีความคำว่าสร้างสรรค์ผิดไปจากความหมายที่แท้จริง จึงพยายามพัฒนาผลงานโดยการแปรเปลี่ยนเพียงแค่ว่ารูปแบบทางกายภาพ หรือเป็นการแปรเปลี่ยนเชิง “ปริมาณ” หาใช่เนื้อหาสาระสำคัญไม่ ที่จริงความหมายของคำว่า “สร้างสรรค์” ก็มีส่วนตรงกับความหมายที่เข้าใจกันผิด ๆ ที่กล่าวไปแล้วข้างต้นอยู่บ้าง ความหมายตรงตามตัวอักษรของ “การสร้างสรรค์” คือการสร้าง “สิ่งใหม่ ๆ” ที่ยังไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน หรืออาจจะกล่าวในทางกลับกันว่าไม่ใช่การเลียนแบบ ไม่ใช่การทำซ้ำ หรือแม้กระทั่งการทำคล้าย ๆ กับสิ่งที่มีผู้อื่นได้ทำมาก่อนหน้านี้แล้วหรือจะกล่าวให้ชัดเจนก็คือ การสร้างสรรค์ต้องเป็นการสร้างผลงานที่มีความเป็น “ต้นแบบ” (originality) มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนสิ่งอื่นใดในโลกนี้ มีเพียงหนึ่งเดียวที่อาจจะเรียกได้ “ความเป็นเอก” (uniqueness) อันจะเป็นผลต่อเนื่องไปถึงการเป็นเจ้าของ “ลิขสิทธิ์” (copyright) ของผลงานตามกฎหมายได้อีกด้วย รวมไปถึงการแสดงบุคลิก อุปนิสัย รสนิยม หรือ “ตัวตน” ของศิลปิน ซึ่งย่อหมายถึงการไม่เอาอย่างใคร ไม่เหมือนใครดูเดียวกับหน้าตา รูปร่างของศิลปินแต่ละคน การแสดงตัวตนหรือ “อัตตา” ในผลงานศิลปะจึงจำเป็นอย่างยิ่ง (อิทธิพล ตั้งโณลก, 2548)

ดังนั้นการนำเอาสามคำ ได้แก่ **ทัศนศิลป์ - กวี - ทรศน์** มาใช้ผสมผสานเข้าด้วยกัน เกิดเป็นคำใหม่ **ทัศนศิลป์** หมายถึง การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (visual arts) ที่ใช้สุนทรียธาตุ หรือทัศนธาตุ(สุนทรียธาตุ) (visual elements) สำหรับนำมาสร้างสรรค์กันขึ้น เป็นองค์ประกอบศิลปะ ที่มีเนื้อหาแนวความคิดและรูปแบบที่ สื่อ “สาร/สาระ” สื่อผ่าน “ภาษาเฉพาะ” แห่งทัศนศิลป์/ภาษาแห่งภาพ”อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ศิลปะประเภท จิตรกรรม วาดเส้น ภาพพิมพ์ และประติมากรรม เป็นต้น และกวีทรศน์ หมายถึง (กวี + ทรศนะ) เป็นการถ่ายทอดความคิดความเห็น ระบายอารมณ์ ความรู้สึกที่มีลักษณะส่วนตัว และในส่วนที่มีลักษณะเปิดเผย เช่น ความรัก ครอบครัว การงาน โลก สังคม และมนุษยชาติในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในแง่ดี แง่ร้าย ชอบหรือชัง ตลอดจนการเสนอทางแก้และแนะนำชีวิต รวมทั้งแสดงความคิดเห็นกับรับรู้เข้าใจโลกและชีวิตทั้งข้อเท็จจริง และอุดมคติของกวีทรศน์ผ่านแบบร้อยกรองประเภทกาพย์กลอน ที่ถูกต้องงดงามทางฉันทลักษณ์ ที่กล่าวมานี้คือ ที่มาของคำว่า “ทัศนศิลป์กวีทรศน์” ของผู้วิจัยสร้างสรรค์นั่นเอง นอกจากประสงค์ให้ครอบคลุมในแง่ประเด็น ความหมายของถ้อยคำการวิจัย

สร้างสรรค์ทัศนศิลป์แล้ว ก็ยังมุ่งให้ถ้อยคำ ๆ นี้ เป็นการรังสรรค์คิดประดิษฐ์ถ้อยคำขึ้นมาใหม่ใช้เฉพาะตน เพื่อเรียกลักษณะ กระบวนแบบ รูปแบบ และกลวิธีการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ (นวัตกรรมทัศนศิลป์) ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้ทดลองบูรณาการคิดขึ้น เป็นสำคัญว่า “การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม” โดยนำเอาศิลปะทั้งสองประเภท มาบูรณาการเข้าเป็นผลงานศิลปะใหม่นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยรูปแบบ เนื้อหา และแนวความคิด จากทักษะความสามารถ และกลวิธีจากฝีมือ ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ทั้งสิ้น ประกอบกัน 2 ส่วน คือ รูปแบบงานจิตรกรรม ประกอบด้วย ปากกา เคมี สีอะคริลิก สีน้ำมัน และงานวาดเส้น มีทั้งดินสอดำ ปากกามึกดำ และกลวิธีการขีด หรือการทำให้เกิดร่องรอย เป็นต้น เรียกว่าทัศนศิลป์ (visual arts) เป็นส่วนแรก รวมทั้งรูปแบบวรรณศิลป์ หรือ สัญลักษณ์ศิลป์ (กวีกรรม หรือกวีนิพนธ์ : ร้อยกรองประเภทกาพย์กลอน ที่เน้นความถูกต้องงดงามทางฉันทลักษณ์) ที่ประพันธ์ขึ้นจากจินตนาการความบันเทิงใจ มีเนื้อหา แนวความคิดสอดคล้องประสานกับรูปแบบ เนื้อหา แนวความคิด ในลักษณะสะท้อนถึงความงามของทัศนศิลป์ หรือจิตรกรรม เป็นส่วนที่สอง

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรมชุดนี้ เป็นการวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะข้ามศาสตร์ ระหว่างทัศนศิลป์กับวรรณศิลป์ ผสมกัน กล่าวคือเดิมทัศนศิลป์ใช้ภาษาภาพ และวรรณศิลป์ใช้ภาษาอักษร แยกกันอิสระเป็นเอกเทศ ต่อมาในยุคศิลปะสมัยใหม่ (modernism) พาโบล ปิกัสโซ่ (Picasso) ศิลปินคนสำคัญได้ริเริ่มใช้กลวิธีการติดปะ (collage) โดยเอาหนังสือพิมพ์ตัดติดมีแต่ตัวอักษรติดมาด้วย ต่อมาศิลปินลัทธิเหนือจริง (sur-realism) ใช้ถ้อยคำผสมในจิตรกรรมซึ่งเป็นการใช้ความหมายของถ้อยคำ ประสานกับความหมายของภาษาภาพ และในยุคศิลปะแนวประเด็นคิด (conceptual art) ภาษาอักษรถูกใช้เป็นสื่อหลักในการ ถ่ายทอดความคิดแต่แท้จริงแล้วกล่าวได้ว่า ศิลปะชาวตะวันตกออกจิตรกรรมของอารยธรรมจีน ตั้งแต่สมัยโบราณ ก็มีการร้อยเรียง กวีนิพนธ์ ลงไปเป็นหนึ่งในจิตรกรรมอย่างชัดเจน อนึ่งในศิลปะร่วมสมัยไทยปัจจุบันได้มีศิลปินทดลองการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ในแนวนี้มีตัวอย่างคนสำคัญก็คือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลัด นิมเสมอ ก็เคยทำงานวาดเส้นชุด Visual Poetry และศาสตราจารย์ เกียรติคุณอิทธิพล ตั้งโฉลก ก็ได้ทำงานชุด “อักษระ” แสดงนิทรรศการเดี่ยวมาแล้วเช่นกัน ซึ่งผลงานของศิลปินไทยทั้งสองท่าน ล้วนมีเจตจำนง ด้วยการสร้างตัวอักษร ที่เป็นสัญลักษณ์ของทัศนศิลป์ หาใช่การเอาตัวอักษรมาใช้สื่อความหมายร่วมกับภาษาภาพ โดยตรงแต่อย่างใดไม่ ส่วนจิตรกรจีนสมัยโบราณนั้น ใช้บทกวีนิพนธ์มาประสานเข้ากับจิตรกรรม เพื่อแสดงพลังการแสดงออก โดยตรง ศิลปินจีนจึงใช้พื้นที่ใช้สำหรับการวาดรูป เขียนเป็นวรรณกรรมที่มีชีวิตของเส้นสายตัวอักษร มีความสุนทรีย์ภาพแห่ง ศิลปะในตัวเอง กลมกลืนกับจิตรกรรมอย่างมีเอกภาพ นี่คือความบันเทิงใจที่สำคัญยิ่งต่อการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม ชุดนี้

ฉะนั้นเพื่อจัดความพรำม่ว ผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้รวบรวมการกระจัดกระจายของรูปแบบ เนื้อหา ในผลงานการวิจัย สร้างสรรค์หลายชุดก่อนที่ผ่านมา กล่าวคือทดลองปรับแนวคิด หรือเปลี่ยนกรอบจากความคิดเดิม ๆ ให้ปรากฏเป็นภาพลักษณ์ สำแดงพลังความงามอย่างคมชัด สามารถกำหนด รูปแบบ เนื้อหา แนวคิด สำหรับการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรมชุดนี้ อย่างจำเพาะเจาะจง ปรากฏเกิดผลงานรูปธรรมของทัศนศิลป์ ตรงความมุ่งหมายกำหนดไว้โดยพิจารณา เนื้อหา แนวคิดนั้นมีความหลากหลาย ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม ในปี พ.ศ. 2554 และ 2560 ที่ผ่านมา ประกอบด้วยเหตุการณ์ทาง สิ่งแวดล้อมทางสังคม การเมืองความขัดแย้งและสงคราม และอิทธิพลของเทคโนโลยีต่อวิถีชีวิตคนเรา รวมทั้งหลักธรรมะใน พระพุทธศาสนา เป็นอาทิ แต่ผู้วิจัยสร้างสรรค์เลือกมุ่งเน้นนำหลักความสำคัญต่อทัศนคติ แนวคิด ความเห็นลงสู่หลักธรรมะใน พระพุทธศาสนามีความสำคัญเป็นลำดับแรก เพราะครอบคลุมความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกายและจิตใจของคนเราอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ที่สุด โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2562- 63 ผู้วิจัยสร้างสรรค์ ได้รับจากการทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรม “ศิลป์ พีระศรี” ครั้งที่ 19 ประจำปี พ.ศ. 2562 ได้แก่โครงการการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม ชุดสังขารการปรุงแต่งประสบการณ์แห่งบุคคล “The Creation of Visual Arts: Mental Formations (Sankhara), the Formed of an Individual Experience” ทำให้พบ แนวทางดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์ฯ ที่ก้าวหน้า ในการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรมชุด สังขารการปรุงแต่งอัตวิสัย วิปัสสนาของบุคคล ผู้การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม” (Sankhara the manipulation of the person's insanity to the creation of poetry visual arts) อย่างเด่นชัดและมีความสำคัญต่อการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรมชุดต่อมา

ภาพ 1 ผลงานโครงการศิลปนิพนธ์ยอดเยี่ยมทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรม “ศิลป์ พีระศรี” ครั้งที่ 19 ประจำปี พ.ศ. 2562 ได้แก่โครงการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ชุดสังขารการปรุงแต่งประสบการณ์แห่งบุคคล “The Creation of Visual Arts: Mental Formations (Sankhara), the Formed of an Individual Experience” ทั้ง 4 ชุด

ที่มา : สุรชาติ เกษประสิทธิ์ ,2562

กรอบความคิดการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ เป็นนามรูปปรากฏการณ์แห่งจิต สำแดงออกรูปธรรมออกมาผ่านกระบวนการ คิดเป็น ทำเป็น และถ่ายทอดออกมาเป็นอย่างชอบธรรม ในกระบวนการทัศนศิลป์ ผสมผสานกวีทรศน์หรือกวีนิพนธ์ นี้คือกรอบความคิดการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ โดยยึดถือคตินิยมมาจากศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก ได้แบ่งการสร้างสรรศิลป์ไว้ 3 แนวทาง ได้แก่ ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (formalism), ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด (instrumentalism) และศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก (expressivism) หรือความรู้สึกนิยม ผู้วิจัยสร้างสรรค์เห็นว่า ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด (instrumentalism) เป็นความคิดสำคัญที่สุด ถัดมาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (formalism) และศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก (expressivism) ตามลำดับ การแบ่งกลุ่มตามจุดมุ่งหมายของศิลปินได้เป็น 3 แนวทางนี้ ในทัศนะของผู้วิจัยสร้างสรรค์ ได้กำหนดชื่อเรียกขึ้นใหม่ว่าดังนี้ 1. ทัศนศิลป์มีจุดมุ่งหมายการวิจัยสร้างสรรค์คือ ภาษาแห่งความงาม (formalism) เรียกว่า “สุนทรียารมณ์ทัศนศิลป์ (สุนทรียะ+อารมณ์+ทัศนศิลป์)” เพราะมุ่งนำเสนอสุนทรียภาพ ทางรูปทรงองค์ประกอบของทัศนศิลป์เป็นหลัก 2. ทัศนศิลป์จุดมุ่งหมายการวิจัยสร้างสรรค์คือภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก (expressivism) เรียกว่า “เวทนามรณทัศนศิลป์ (เวทนา+อารมณ์+ทัศนศิลป์)” เพราะมุ่งนำเสนออารมณ์ความรู้สึก ทางรูปทรงองค์ประกอบของทัศนศิลป์เป็นหลัก 3. ทัศนศิลป์จุดมุ่งหมายการวิจัยสร้างสรรค์คือภาษาแห่งความคิด หรือศิลปะเป็นภาษาแห่งความหมาย (instrumentalism) เรียกว่า “จิตตปัญญา ทัศนศิลป์ (จิต+ปัญญา+ทัศนศิลป์)” เพราะมุ่งนำเสนอคุณค่า ยกระดับความคิดจิตใจและปัญญาทางรูปทรงองค์ประกอบของทัศนศิลป์เป็นหลัก

ที่มาและความสำคัญในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

ทัศนะและความเชื่อมั่นว่า คุณค่าและความหมายของศิลปะ ก็คือคุณลักษณะของ “อสังการ” ที่เป็น อารมณ์ เครื่องประดับ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นรูปแบบ และเนื้อหาของทัศนศิลป์ มีอันสืบต่อการสัมผัสรับรู้ในจิตใจคนเรา จนเกิดอารมณ์ความรู้สึกและพัฒนาพฤติกรรม สามารถชี้ความหมายและวัตถุประสงค์ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์อย่างชัดเจน ผู้วิจัยสร้างสรรค์จึงจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ 1. “อสังการจิตตปัญญาทัศนศิลป์” คือการแสดงคุณค่าเนื้อหา แนวคิด คตินิยม ที่ปรากฏเป็นรูปแบบสัญลักษณ์ แสดงถึงพฤติกรรมเรียกว่า “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด หรือภาษาแห่งความหมาย” เป็นจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์เพื่อให้ทัศนศิลป์เป็นพาหะการสื่อสาร เรื่องราว ชีวิต สังคม และโลก เพื่อยกระดับจิตใจ และสังคมให้สูงส่งดีขึ้น (instrumentalism) 2. “อสังการสุนทรียารมณ์ทัศนศิลป์” คือการแสดงคุณค่าจากเอกภาพขององค์ประกอบของศิลปะ ทั้งรูปแบบ เนื้อหา กลวิธีการสร้างสรรค์ และการนำเสนอสาระ “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม” กล่าวคือมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นพาหะในการนำเสนอความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงองค์ประกอบและกลวิธีการของทัศนศิลป์เป็นสำคัญ (formalism) และ 3. “อสังการเวทนามรณทัศนศิลป์” คือการแสดงคุณค่าจากการสำแดงออกมาทางรูปแบบ ผ่านกระบวนการ กลวิธีและวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งขนาดผลงานเพื่อสื่อสาร “ศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก” กล่าวคือมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยสร้างสรรค์ฯ เพื่อให้เป็นพาหะในการนำเสนอภาษาแห่งอารมณ์ ความรู้สึก” ความสะเทือนใจเป็นสำคัญ (expressivism)

นอกจากนี้การกำหนดวัตถุประสงค์ ความหมาย และกลวิธีการ และการประมวลหลักการปรุงรสแห่งสุนทรียภาพของศิลปะ จากการศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติจากสุนทรียรสแห่งวรรณศิลป์ มาประยุกต์ต่อองค์ความรู้เพื่อการบรรลุถึง ผลสัมฤทธิ์การ

วิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ ชุดนี้ ได้แก่ 1. สุนทรียรสแห่งความอัศจรรย์ใจ ประหลาดตา ที่แลเห็นรูปแบบการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ ที่วิจิตรพิสดารไปจากความเป็นจริงธรรมดา (อัทภุตรส) 2. สุนทรียรสแห่งความพิลึกพิลั่นประหลาดตา พรันพริง และน่ากลัว ที่แลเห็นรูปแบบ การวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ (ภยานกรส) 3. สุนทรียรสแห่งความอัศจรรย์ใจ ประหลาดตา ที่แลเห็นรูปแบบการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ในลักษณะรูปแบบเนื้อหา ที่ส่อเสียดวิพากษ์วิจารณ์ และตลกขบขัน (หาสยรส) 4. สุนทรียรสแห่งความอัศจรรย์ใจ ประหลาดตา แลเห็นรูปแบบการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ในลักษณะรูปแบบเนื้อหา ที่น่าสยดสยอง ลึกลับและน่าสงสัย (พิภัตสรส) คือองค์ประกอบรวมขององค์ร่วมแห่งสุนทรียภาพทางรูปแบบและเนื้อหา ทั้งของทัศนศิลป์และวรรณศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างสรรค์ได้นำมาจากการศึกษาหลักการวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามหลักวรรณคดีสันสกฤต ของศาสตราจารย์กุสุมา รัศม์มณี (2549) เพราะเล็งเห็นความหมาย ความสำคัญที่นำมาใช้นับสนุนการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์อย่างชัดเจน ส่วนกลวิธีและกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกระบวนการแบบจิตรกรรม (กลวิธีวาดเส้นผสมจิตรกรรม) เป็นกระบวนการแบบศิลปะ วาดเส้น จิตรกรรม ผสมผสานกัน ประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์หลายอย่าง ได้แก่ เครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานจิตรกรรม เช่น ปากกาเคมี (ดำ น้ำเงิน แดง สีทอง และสีเงิน) สีเมจิก ปากกาลบคำผิด บล็อกเพลทพลาสติก เพื่อเขียนแบบรูปวงกลมวงรี กระจาดชนิดน้ำฟอกก็ กระจาดชาวดเขียน สมุดสเกตซ์ภาพ สมุดบันทึกข้อมูล ฯลฯ พู่กันเขียนรูประบายสี ขนาดต่างๆ และสีประเภทต่างๆ อาทิเช่น ดินสอไม้ สีเทียนพาสเทล (oil Pastel) สีอะคริลิก และสีน้ำมัน ตามความเหมาะสม โดยเขียนแบบวาดเส้นและระบายสีแบบกลวิธีจิตรกรรมลงบนเฟรมผ้าใบ (canvas) เป็นต้น รวมทั้งมีวัสดุน้ำยาเคลือบผิวผลงาน ได้แก่ น้ำมันวานิชเคลือบผิว แล็คเกอร์สเปรย์ และ ใช้เคลือบหลังผลงานสำเร็จเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ยังมีการใช้วัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้ (ready-made/found object) ได้แก่ รูปภาพผลงานวาดเส้น และบทกวีทรศน์ต่าง ๆ ที่เป็นกระดาษ เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์เอง รวมทั้งดัดแปลงเทปคาสเซตเพลงสากล (ในยุคอดีตที่เป็นดนตรี/เพลงสากลตะวันตก ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์นิยมชมชอบละละสะสมเก็บไว้จำนวนมาก) นับว่าวัสดุสำเร็จรูปที่นำมาใช้ แสดงนัยความหมายเหล่านี้ก็คือ สารตลึงสุนทรียภาพที่สำคัญ

ที่	วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานวิจัยสร้างสรรค์ฯ	คำอธิบาย
1		<p>เครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานจิตรกรรม ประกอบด้วยวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการปฏิบัติงานการวิจัยสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์กวีทรศน์ได้แก่ เครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงานจิตรกรรม เช่น ปากกาเคมี (ดำ น้ำเงิน แดง สีทอง และสีเงิน) สีเมจิก ปากกาลบคำผิด บล็อกเพลทพลาสติก เพื่อเขียนแบบรูปวงกลมวงรี กระจาดชาวดเขียน สมุดสเกตซ์ภาพ ฯลฯ พู่กันเขียนรูประบายสี ขนาดต่างๆ และสีประเภทต่างๆ อาทิเช่น ดินสอไม้ สีเทียนพาสเทล (oil Pastel) สีอะคริลิก และสีน้ำมัน</p>
2		<p>ภาพตัวอย่างดัดแปลงเทปคาสเซต เพลง ดนตรี ตะวันตก ที่มีรสนิยมชื่นชอบรับฟัง เก็บรวบรวมมาตั้งแต่อดีตทั้งหมด และหนังสือเกี่ยวกับดนตรีและเพลงสากลต่าง ๆ เหล่านี้</p>
3		<p>รูปภาพผลงานวาดเส้น หมึกดำบน กระดาษ เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์เองทั้งหมด</p>

ภาพที่ 2 ตารางวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับการปฏิบัติงาน

อนึ่งการนำคุณลักษณะการวิจัยสร้างสรรค์บทกวีแบบร้อยกรองฉันทลักษณ์ เรียกว่า กวีนิพนธ์หรือกวีทรศน์ ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์แต่งและเขียนขึ้นด้วยทักษะลายมือแบบอาลักษณ์ของตนเองทั้งหมดนั้น มาร้อยกรองเกิดถ้อยคิดความคำ แบบกาพย์กลอน ผสานเข้าไปเป็นส่วนประกอบหนึ่งในจิตรกรรม (ล้วนเกิดจากความบันดาลใจการสร้างสรรค์จิตรกรรมของตนเอง) สืบเนื่องจากที่ผ่านมาได้ดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์ (creative research project) ทดลองบูรณาการ การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ กวีทรศน์เกิดการพัฒนาในกระบวนการรูปแบบ เนื้อหาและแนวคิด ดังแสดงในตารางตามลำดับนี้

ชุดที่	การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์	ปีที่วิจัยสร้างสรรค์/แหล่งทุน
1	ชุดทัศนศิลป์กวีทรศน์ (creative research project)	2554 – 2555 (ทุนวิจัยสร้างสรรค์ ม.นเรศวร)
2	ชุดภาพ-ภูมิของนามรูป (The creation of Visual Arts Poetry; Bhava-Bhumi of Namarupa)	2558 – 2559 (ทุนวิจัยสร้างสรรค์ ส่วนตัว)
3	ชุดทัศนศิลป์กวีทรศน์ปรากฏการณ์แห่งจิตจากฟิสิกส์ควอนตัมถึงพุทธธรรม (The Poetry Visual Arts of Mental Physics Circumstance, From Quantum to Buddhist Morality)	2560 – 2561 (ทุนวิจัยสร้างสรรค์ ม.นเรศวร)
4	ชุดสังขารการปรุงแต่งประสบการณ์แห่งบุคคล (The Creation of Visual Arts: Mental Formations (Sankhara), the Formed of an Individual Experience)	2562 – 2563 (ทุนศิลป์ พีระศรี ครั้งที่19 ม.ศิลปากร)

ภาพ 3 ตัวอย่างการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ 4 ชุด ที่ผ่านมาของผู้วิจัยสร้างสรรค์

ที่	ข้อมูลการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์	ภาพข้อมูลการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์
1	ลักษณะรูปแบบตัวอย่างภาพข้อมูลเกี่ยวกับสีแสงที่แสดงให้เห็นฉัพพรรณรังสีที่มีความหมายถึงรังสีทั้งหกสี ที่แผ่ประกายรัศมีขานออกจากพระวรกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แก่ สีนิละ (น้ำเงิน) สีพีตะ (เหลือง) สีโลหิตะ (แดงหงอนไก่) สีโอทาทะ (สีขาว) สีมัญชุฆฎฐะ (แสดงแสงอาทิตย์ยามเช้า) และสีประกาสสร (สีทั้ง5สีล้อมพราย)ได้นำมาใช้เป็นความบันดาลใจการวิจัยสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในชุดนี้อย่างมากมาย (https://www.google.co.th/สัญญาลักษณ์แสดงสี+ฉัพพรรณรังสี) (10/05/2563)	

2. ลักษณะแบบรูปธรรมสัญลักษณ์อนุภาคในอะตอมฟิสิกส์ควอนตัม ได้ศึกษารูปแบบเนื้อหาเชิงรูปธรรมสัญลักษณ์ เกี่ยวกับส่วนประกอบของอะตอมเป็นอนุภาค (particle) ได้รับความบันดาลใจและอาณิสงส์ จากลักษณะภาพเกี่ยวกับอาณาจักรพิศวงในการเคลื่อนที่ของบรรดาอนุภาคต่าง ๆ ที่ปรากฏตัวอย่างน่าอัศจรรย์ ที่แสดงสัญลักษณ์การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอนอยู่เสมอ เป็นภาพถ่ายที่ David Parker บันทึกภาพปรากฏการณ์ชนกันของอนุภาค และเส้นทางการเคลื่อนที่ของอนุภาคในห้องฟอง จากหนังสือวิทยาศาสตร์ ชื่อ “อาณาจักรล่องหน (Invisible World Exploring the Unseen)” โดย Piers Bizony แปลโดย รอฮีม ปรามาส: สนพ.มติชน (รอฮีม ปรามาส. 2548) ([https://www.google.co.th/search?qท ฤ ช ฎี ค ว น ตั ม \(Quantum Physics\)&rlz](https://www.google.co.th/search?qท ฤ ช ฎี ค ว น ตั ม (Quantum Physics)&rlz)) (01/05/2563)

ภาพ 4 ตารางแสดงข้อมูลและให้ความบันดาลใจในรูปสัญลักษณ์การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ในแต่ละชุดนั้นตระหนักว่า ต้องมีรูปแบบ และเนื้อหา แนวความคิด พัฒนาออกมาจากเดิม ๆ แสดงคุณค่าทางความคิด ความหมาย และความงาม (aesthetical) ของทัศนศิลป์ (visual arts) โดยเฉพาะการนำผลงานลักษณะวาดเส้นผสมผสานจิตรกรรม ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ เสพสัมผัสค้นทางตาเป็นสำคัญ และได้นำเอา โสตศิลป์ ได้แก่ วรรณศิลป์ประเภทกวีนิพนธ์เป็นร้อยกรอง อันเกิดขึ้นจากกรอบความคิดปรุงแต่งของกลวิธีการเขียนหนังสือ ที่มีฉันทลักษณ์ อาทิเช่น กาพย์ กลอน มาปรุงแต่งประสานสัมพันธ์ ประกอบกันขึ้นเป็น ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ชุด “สังฆารการปรุงแต่งอัตวิสัยวิปลาซของบุคคล สู่การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์” ทั้งนี้การกำหนดให้รูปแบบ เนื้อหาและแนวคิด ของบทกวีทรศน์นั้น ต้องมีส่วนสอดคล้องส่งเสริมให้ผลงาน “ทัศนศิลป์” เป็นการกำหนดให้ “ทัศนศิลป์เป็นบทบาทหลักของผลงาน ส่วนกวีนิพนธ์เป็นบทบาทรองลงมาตามลำดับ” นั่นเอง โดยกำหนดรูปแบบ เนื้อหา แนวคิด สำหรับกลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์ ตรงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการนำเอาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม (วัตถุร่างกาย) และนามธรรม (จิตใจ) ที่มีความสำคัญต่อประสบการณ์ชีวิตที่สั่งสมในความทรงจำ (สัญญา) ในวิถีจิตและอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ทั้งจากโลกแวดล้อมภายนอกเป็นภาวะวิสัย (objectives) ที่กระทบสัมผัสกับชีวิตผ่านการรับรู้ ทางอายตนะทั้ง 6 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ จนเกิดความรู้สึก เวทนา คือ ความยินดี - ยินร้าย ความสุข - ทุกข์ ฯลฯ ผู้วิจัยสร้างสรรค์เห็นด้วยกับหลักพุทธธรรมว่า “เวทนา ที่เรียกว่าความรู้สึก” ที่ปรากฏขึ้นแก่ชีวิตจิตใจนั้นเป็นเรื่องจำเป็นสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินชีวิตการทำการกิจกรรมพฤติกรรมต่าง ๆ ของชีวิตบุคลิกภาพ การคิดการพูดการสื่อสาร และการกระทำต่าง ๆ ก็ล้วนปรารถนาความสุขหลีกเลี่ยงความทุกข์ทั้งสิ้น เป็นผลจากการปรารถนาในความรู้สึก สุข ทุกข์ ยินดี ยินร้าย เป็นมูลเหตุเริ่มต้นความบันดาลใจในการวิจัยสร้างสรรค์ฯ กำหนดหมายปรากฏออกมาสู่ความคิดเป็นรูปธรรมศิลปวัตถุ ผสมผสานกับรูปธรรมของทัศนศิลป์บนแผ่นระนาบด้วยการระบายสีเส้นและจุดขีดให้เกิดร่องรอย เส้นสายลายสานทับซ้อนกันเกิดเป็นรูปร่างรูปทรงภาพจิตรกรรม แสดงสัญลักษณ์มีความหมายสื่อสารถึงสังฆารการปรุงแต่งประสบการณ์แห่งบุคคล ที่แลเห็นได้ทั้งเป็นจริงแบบวัตถุภาวะวิสัย และเป็นมายาคติลวงตา หรือความจริงแบบสมมติ สัจจะ สะท้อนเจตจำนงที่เป็นอัตวิสัยในงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ผู้วิจัยสร้างสรรค์เรียกว่า “ทัศนศิลป์ธรรมภาวนา” หรือ “ทัศนศิลป์วิปัสสนาภาวนา” จึงตระหนักว่า การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ เป็นจิตินิสัยที่สำคัญของผู้วิจัยสร้างสรรค์ในชีวิตโดยแท้ เป็นอภิปรัชญาแห่งกุศลฉันทะ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่เป็นคุณสมบัติของชีวิตที่จำเป็นอย่างยิ่ง เรียกว่า มีศรัทธาจริตเป็นเหตุผสมกับพุทธิจริตเป็นปัจจัย จึงมุ่งหวังว่าการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุด “สังฆารการปรุงแต่งอัตวิสัยวิปลาซของบุคคล สู่การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์” ชุดนี้ เป็นพาหะการสื่อสาร สารัตถะแห่งความงาม และความรู้สึกนึกคิดของชีวิตเป็นทัศนคติส่วนตัว จากจิตตปัญญาทัศนศิลป์ (ศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด และความหมาย) ขยายสู่สุนทรียารมณ์ทัศนศิลป์ (ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม) และปรารถนาว่าการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ แสดงความแตกต่างหลากหลายออกไปจากการรูปแบบกลวิธีการสร้างสรรค์และนำเสนอของบรรดาศิลปะแนวพุทธทัศนศิลป์ร่วมสมัยอื่น ๆ ที่อยู่ในศิลปะกระแสซึ่งกำลังหลงไหลงอกงามของศิลปะไทยร่วมสมัยปัจจุบันนี้

แนวความคิด ความหมายของศิลปะที่มีต่อจุดหมายของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

การมีทัศนคติความรู้ความเข้าใจต่อความหมายศิลปะที่ชัดเจนถูกต้อง ผู้วิจัยสร้างสรรค์ ถือเป็นเครื่องส่องทิศทางการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ โดยมีแนวการศึกษาจุดหมายและความหมายของศิลปะ ในหลายแง่มุมดังต่อไปนี้ ศิลปะคือการแสดงออก (art as expression) เป็นทัศนะของนักปรัชญาและนักประพันธ์ อย่าง ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy) เป็นต้น ความหมายของศิลปะมุ่งเน้นไปที่ผลของกระบวนการแสดงออก ถือว่า ศิลปะจะต้องแสดงส่วนที่อยู่ภายในชีวิตจิตใจออกมา ส่วนที่อยู่ภายในนั้น ได้แก่ อารมณ์ (sense object) เวทนา/ความรู้สึก (feeling/emotion) ไม่ว่าจะเป็นของตัวศิลปินเอง หรือของสังคมก็ได้ทั้งนั้น ตลอดจนศิลปินบางคนยังให้ความเห็นรวมไปถึงการแสดงออกของมโนคติ (idea) และความคิด (thought) อีกด้วย ดูเหมือนไม่แตกต่างไปจากทัศนะที่ว่า ศิลปะ คือ ตัวแทนของชีวิตนั่นเอง ศิลปะคือประสบการณ์ (art as experience) จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปรัชญาชาวอเมริกัน แสดงทัศนะว่า ศิลปะคือประสบการณ์ หมายถึง การมีชีวิต ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เรามีความคิดและอารมณ์ ซึ่งเป็นประสบการณ์ต่างไปจากประสบการณ์ธรรมดาในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป แต่ประสบการณ์ทางศิลปะเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจเป็นพิเศษที่มีความทรงจำได้ ผังใจ มีความงดงาม มีความหมาย และมีอารมณ์ที่เด่นชัด เช่น ความกดดัน ความอ่อนหวาน นุ่มนวล และความกลัว ฯลฯ เป็นอาทิ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี บิดาศิลปะสมัยใหม่ของไทย อธิบายว่า ศิลปะคืองานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความพยายามและด้วยความคิดและยังต้องมีการพวยพุ่งแห่งพุทธิปัญญาและจิตใจออกมาด้วย (Intellectual and Spiritual emanations) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้นิยามของศิลปะว่า “ศิลปะ คือ ฝีมือทางการช่าง การแสดงซึ่งอารมณ์ สะเทือนใจ ให้ประจักษ์เห็น” และ ในฉบับพุทธศักราช 2530 นิยามความหมายของศิลปะว่า “ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออก ในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรีย์ภาพความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา” ศาสตราจารย์ชูลูด นิ้มเสมอ ได้กล่าวสรุปจากทัศนะของปราชญ์ไว้ในหนังสือองค์ประกอบของศิลปะว่า ศิลปะมีคุณลักษณะที่เป็นตัวร่วมสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การแสดงออก เพราะไม่ว่า อารมณ์ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ความงาม การเห็นแจ้ง สัญลักษณ์ ความฝัน หรือเหตุการณ์ ก็ล้วนแต่ต้องแสดงออกโดยผ่านทางรูปทรงที่ศิลปินเลือกสรรขึ้นทั้งสิ้น ดังนั้นเราจึงพอจะให้ความหมายของศิลปะในแนวกว้างได้ว่า ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์เพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ปัญญา ความคิด ความงาม และศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก กล่าวไว้ในหนังสือแนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง ได้นิยามความหมายของศิลปะในยุคปัจจุบันว่านอกจากจะผสมกันเองในระหว่างสาขาในทัศนศิลป์แล้ว ศิลปะยังก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง โดยก้าวข้ามไปผสมกับวรรณศิลป์โดยใช้ภาษาแห่งอักษรและวิธีการเล่าเรื่องราวหรือผสมกับสังคีตศิลป์โดยใช้ภาษาแห่งเสียง ที่เป็นทั้งดนตรีผสมกับทัศนศิลป์ หรืองานสร้างสรรค์

ผู้วิจัยสร้างสรรค์จึงสรุปในแต่ละแง่มุมต่าง ๆ ออกมาเป็นจุดหมาย ความหมายและหลักการ เพื่อใช้ส่องแสงแนวทางพัฒนาการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ของตนเองได้ว่า ศิลปะคือกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อนำมาพัฒนาอบรมชีวิตจิตใจ (ภาวนาแห่งศีล สมาธิ ปัญญา) ความประพฤติทางกาย จิตใจ และปัญญาให้เกิดความงอกงามในทางพุทธธรรมอย่างสำคัญ เพราะที่สุดจุดหมายปลายทางแล้วการเข้าถึงในความรู้ที่ชัดแจ้งของชีวิตใจมีจิตใจที่อิสระหลุดพ้นจากเครื่องร้อยรัดทั้งปวง เพราะแท้จริงแล้วการศึกษาและการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ในทัศนะของตนนั้นเป็นเรื่องเดียวกันทั้งสิ้น จึงประมวลการดำเนินชีวิตตนอาศัยหลักหลักพุทธธรรมในพระพุทธานุชาตบูรณาการหลอมรวมเข้าเป็นองค์ประกอบรวมอย่างเป็นองค์ร่วมเดียวกัน มิสามารถแบ่งแยกย่อยออกจากกันอย่างเด็ดขาด กล่าวคือการดำเนินชีวิตในทางพระพุทธานุชาต ถือว่าเป็นชีวิตแห่งการศึกษาทั้งหมด และชีวิตที่ติงามสมบูรณนั้น ต้องเป็นชีวิตที่ไฝ่สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ทางกุศลฉันทะเพื่อพัฒนาประโยชน์ตนและสังคม จึงสำเนียงกว่า การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์เป็นอภิปรัชญาส่วนหนึ่งในกุศลฉันทะของการศึกษาเป็นคุณสมบัติของชีวิตอย่างแท้จริง

กระบวนการขั้นตอนกลวิธีการดำเนินงานและการศึกษาค้นคว้าเอกสารข้อมูลและภาพงานทัศนศิลป์

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ เป็นกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ศิลปะประเภททัศนศิลป์ โดยผู้วิจัยสร้างสรรค์มุ่งหมาย เพื่อคิดค้นรูปแบบลักษณะและเนื้อหา แนวความคิด ทางศิลปะเฉพาะตน อาจจะแตกต่างออกไปจากศิลปะกระแสหลักของเมืองไทยปัจจุบัน โดยศึกษาค้นคว้าทดลองสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อจะค้นคว้าทดลองรูปแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ

ในกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม มีเป็นระบบระเบียบมีขั้นตอนและลักษณะเฉพาะตนขึ้นพิเศษ สำหรับใช้เป็นแนวทางพื้นฐานต่อการวิจัยสร้างสรรค์ฯ และพัฒนาชีวิตการทำงานของตนเองต่อไป

ในทัศนะของศาสตราจารย์เจตนา นาควัชระ นักวิจารณ์ศิลปะและวรรณกรรม ได้กล่าวอธิบายอย่างแยกคางต่อการวิจัยในลักษณะนี้ไว้ว่า ..การวิจัยประเภทที่เรียกว่า “การวิจัยสร้างสรรค์” (creative research) ได้แก่ การวิจัยทางศิลปะแขนงต่าง ๆ นั้นเอง การวิจัยแบบสร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเรื่องของศิลปะเสมอไป การวิจัยสร้างสรรค์ อาจจะครอบคลุมไปถึงการวิจัยที่เป็นเรื่องของการประดิษฐ์ คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ด้วย มีนักวิชาการบางคนอาจจะไม่ยอมรับว่า การสร้างสรรค์ทางศิลปะถือได้ว่าเป็นงานวิจัย ซึ่งในประเด็นนี้ อาจจะต้องหาตัวอย่างเทียบเคียงจากการประดิษฐ์คิดค้นในสาขาอื่น ในกรณีนี้นักวิทยาศาสตร์สามารถผลิตเครื่องบินที่บินเร็วกว่าเสียงได้และสามารถบรรยายกระบวนการผลิตออกมาอย่างมีระบบมีขั้นตอน ให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้ เราก็มักจะยอมรับว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นการวิจัย ถ้าเช่นนั้นการที่ศิลปินผู้หนึ่งสามารถที่จะบรรยายกระบวนการสร้างสรรค์งานของตนเองออกมาได้อย่างมีแบบแผนทำให้ผู้อื่นเข้าใจกิจกรรมดังกล่าวก็ควรจัดได้ว่าเป็นการวิจัยเช่นกัน ข้อแตกต่างระหว่างงานวิจัยของนักวิทยาศาสตร์กับงานวิจัยของศิลปินอยู่ตรงที่ว่า การเฝ้าสังเกตตนเองเป็นสิ่งที่กระทำได้อย่างยากกว่าการเฝ้าสังเกตบุคคลอื่น หรือปรากฏการณ์นอกตัวเราและในเรื่องการสร้างสรรคศิลปะนั้นมีเรื่องอารมณ์ความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวพันด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่วิเคราะห์และพรรณนาได้ยาก ข้อสรุปก็คือว่าเราไม่ควรจะสับสนในระหว่างตัว “ผลงานที่เสร็จแล้ว” (finished product) ซึ่งเป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางศิลปะกับกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการของการวิจัยก็ได้ ถ้าผู้สร้างสามารถที่พรรณนาได้อย่างมีระบบ ศิลปินน่าจะหันมา “วิจัยแบบสร้างสรรค์” ด้วยการตีแผ่ประสบการณ์ของตนให้ผู้อื่นได้ร่วมรู้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสร้างบุญกุศลอันใหญ่หลวงแก่มนุษยชาติ (เจตนา นาควัชระ, 2538) และภรดี พันธุมภากร ศาสตราจารย์ (เชรามิกส์) ก็ได้อธิบายถึงการแบ่งประเภทของงานวิจัยเอาไว้ในหนังสือการวิจัยศิลปะและศิลปะประยุกต์ว่า สามารถจัดแบ่งออกไปได้หลายวิธีการโดยขึ้นอยู่กับเกณฑ์ความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้น ๆ สำหรับกระบวนการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ โดยใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กันไปด้วยนั้นว่า เป็นงานวิจัยเพื่อสร้างสิ่งใหม่ หลักเกณฑ์ใหม่ ทฤษฎีใหม่ วิธีการใหม่ ๆ ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ การค้นคว้าวิจัยแบบสร้างสรรค์นี้ ผู้วิจัยสามารถควบคุมผลงานของตนเองได้มากกว่าการวิจัยประเภทอื่น ๆ เช่นการออกแบบเมืองในอนาคต การสร้างเครื่องร่อนแบบใหม่ การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และการสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นต้น (ภรดี พันธุมภากร, 2542)

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรมชุดนี้ เป็นกระบวนการศึกษาพัฒนาชีวิตทั้งสามด้าน ได้แก่ กาย จิต และปัญญา มีขั้นตอนดังนี้ 1. กำหนดขอบเขตด้านรูปแบบ เนื้อหา และความศรัทธา ในคุณค่าสุนทรีย์ภาพของผลงานทัศนศิลป์ และกับวรรณศิลป์ กวีนิพนธ์ หรือ กวีกรรม เป็นสารัตถะที่สำคัญยิ่งในการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรม เรียกว่า “ทัศนศิลป์ธรรมภาวนา” หรือ “ทัศนศิลป์วิปัสสนาภาวนา” 2. การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และภาพข้อมูลเกี่ยวกับศิลปะต่าง ๆ ทั้งของศิลปะตะวันออกศิลปะตะวันตกและศิลปะไทย มีความสำคัญต่อประสบการณ์การศึกษาของชีวิตเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ที่ผ่านมา ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ ถึงพลวัตปัจจัยพลังความสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตทั้งในด้านบวก ด้านลบ และมีผลต่อทัศนคติ การดำเนินชีวิตทั้งอดีตปัจจุบันและอนาคต

ที่	เนื้อหาเกี่ยวกับจิตรกรรมที่สร้างความบันเทิงใจให้อิทธิพล ในการวิจัยสร้างสรรค์	รูปแบบจิตรกรรมสร้างความบันเทิงใจให้อิทธิพล ในการวิจัยสร้างสรรค์
1	รูปแบบและรูปทรงสัญลักษณ์ ได้รับอานิสงส์ความบันเทิงใจ จากรูปลักษณะบนใบหน้าของคนแบบศิลปะแนวบาบิกนิยม หรือลัทธิคิวบิสม์ ของศิลปิน พาโบล ปิกัสโซ (Picasso) มาใช้เป็นต้นเค้าสำหรับการปรับเปลี่ยนดัดแปลง คลี่คลาย ใบหน้าดวงตา จมูกปาก ใบหู และโครงสร้าง ร่างกายของคน ให้เกิดความรู้สึกแฉดูประหลาดตาพิสดาร น่าตะลึง และ อิทธิพล ของสีเส้นรูปแบบพอล เคล (Paul Klee) และ โจอัน มิโร (Joan Miro) รวมทั้งจิตรกรรมภาพใบหน้าคน ของ เอ็ด พาสชเก้ (Ed Paschke) และจิตรกรรมภาพเหมือนชัค โคลส (Chuck Close) ศิลปินอเมริกัน เป็นอาทิ	
2	ภาพจิตรกรรมที่แสดงบุคลิกภาพ ลักษณะ หน้าตา และแสดงออกกับกริยา ก้าวร้าวดุติ่น ของผู้คนซึ่งเป็นนกรบชาโมไร จากจิตรกรรมแนวประเพณีของประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยสร้างสรรค์นำมาเป็นความบันเทิงใจ ประยุกต์ดัดแปลงในการสร้างสรรค์ ใบหน้าของผลงานวิจัยสร้างสรรค์ ทศนศิลป์ชุดนี้	

ภาพ 5 ตารางแสดงภาพรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับจิตรกรรมที่สร้างความบันเทิงใจในการวิจัยสร้างสรรค์ฯ

การวิจัยสร้างสรรค์ทศนศิลป์กวีทรศน์ มีกระบวนการวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการผลงานและเน้นการจัดทำภาพแบบร่าง เพื่อพัฒนาลักษณะรูปแบบ เนื้อหา แนวความคิด และกลวิธีสร้างสรรค์ จนเป็นผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ทศนศิลป์ที่สำเร็จในขั้นตอนสุดท้าย เป็นแนวทางการสังเคราะห์ประมวลผลการสร้างสรรค์บทกวีทรศน์ ให้มีรูปแบบเนื้อหาสอดคล้องกับผลงานการวิจัยสร้างสรรค์งานทศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

ตารางแผนดำเนินงานการวิจัยสร้างสรรค์ทศนศิลป์กวีทรศน์ และการวิเคราะห์ข้อมูลมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน

การดำเนินงาน การวิจัยสร้างสรรค์ทศนศิลป์กวีทรศน์ และการวิเคราะห์ข้อมูลมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน			
ขั้นตอนที่ 1	ดำเนินการจัดทำแบบร่าง (sketch) ผลงานการวิจัย สร้างสรรค์ ทศนศิลป์กวีทรศน์ จุดเริ่มต้นรูปแบบ และแนวคิดที่มาจากพุทธธรรม ในเรื่อง และหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	มีการพัฒนาปรับปรุง ภาพแบบร่างให้มีความ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	ประยุกต์การเขียนบทกวี ทรศน์ ให้ประสาน สอดคล้องตามรูปแบบการวิจัยสร้างสรรค์ ทศนศิลป์ กวีทรศน์ แนวความคิดและความหมาย จากภาพ แบบร่าง
ขั้นตอนที่ 2	การเลือกภาพแบบร่าง (sketch) ทั้ง รูปแบบและเนื้อหา นำมาขยายเป็น ผลงานจริง ของ การวิจัยสร้างสรรค์ ทศนศิลป์กวีทรศน์	การขยายภาพแบบร่าง ลงบนผ้าใบ (canvas) ในกรอบงานจริงด้วย ดินสอสี สีพาสเทลสี อะคริลิก และสีน้ำมัน	ลงมือสร้างสรรค์ งานทศนศิลป์ กลงวิธี จิตรกรรม สื่อผสม ประกอบด้วย วัสดุสำเร็จรูป ตลับเทปคาสเซต ภาพผลงานวาดเส้น การระบายสี ตามรูปแบบที่ ขยายมาจากภาพร่าง ตามกำหนดเวลา แต่ละภาพให้ แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์
ขั้นตอนที่ 3	นำแนวคิด เนื้อหา บทกวีทรศน์ ที่เขียน ขึ้นจากความบันเทิงใจของภาพแบบร่าง มาปรับปรุงให้สมบูรณ์สอดคล้องทั้ง รูปแบบ-เนื้อหา และแนวความคิด กับ ผลงานทศนศิลป์	นำบทกวีทรศน์เขียน เป็นตัวอักษรหลัก เป็นตัวอักษรประกอบลงในภาพ ผลงานทศนศิลป์ตามที่ กำหนดไว้	ดำเนินการวิเคราะห์แยกแยะ ถึงคุณค่าทางศิลปะ ใน รูปแบบ เนื้อหา ความงาม และความหมาย ของ ผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ ทศนศิลป์กวีทรศน์ ทั้งหมด
ขั้นตอนที่ 4	ดำเนินการ ถ่ายภาพผลงาน เพื่อจัดทำ ดัชนีฉบับหนังสือจัดพิมพ์ เป็น เอกสารรูปเล่มอธิบายการวิจัยสร้างสรรค์ ทศนศิลป์กวีทรศน์ และนำไปเผยแพร่ ประกอบการจัดแสดงผลงานนิทรรศการ การวิจัยสร้างสรรค์ทศนศิลป์กวีทรศน์ ต่อไป	จัดทำรูปเล่มเอกสาร รายงานการวิจัย สร้างสรรค์ทศนศิลป์ กวีทรศน์ ให้ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อส่งรายงาน ฉบับสมบูรณ์ให้กับ มหาวิทยาลัยนเรศวร	เผยแพร่การจัดแสดงผลงานนิทรรศการการวิจัย สร้างสรรค์ทศนศิลป์กวีทรศน์ ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่าง วันที่ 15 ธันวาคม 2564 ถึง 15 มกราคม 2565 ต่อไป

ภาพ 6 แสดงกระบวนการขั้นตอนการทำงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ตามแนวทาง “อริยสัจ 4” จากหลักพุทธธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

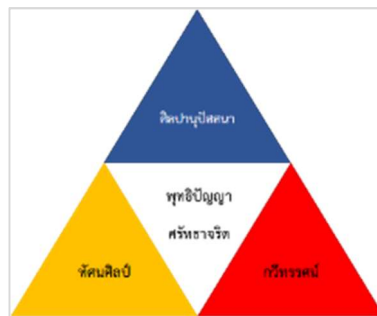
การกำหนดวัตถุประสงค์ นับว่ามีความสำคัญต่อการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยสร้างสรรค์ มีเจตจำนงเพื่อให้เกิดมีลักษณะการผสมผสานบูรณาการร่วมกันระหว่างศิลปะแบบอย่างทัศนศิลป์ (จิตรกรรมผสมผสาน) จำนวน 9 ภาพผลงาน เป็นการสร้างสรรค์จิตรกรรมแบบกลวิธีผสมผสาน (combine painting) กับผลงานกวีทรศน์ ซึ่งเป็นวรรณศิลป์ (ร้อยกรองแบบฉันทลักษณ์ เป็นผลงานการประพันธ์ทั้งหมดของผู้วิจัยสร้างสรรค์ ที่เสนอเนื้อหาแนวคิดประสานสอดคล้องกับผลงานทัศนศิลป์อย่างเป็นเอกภาพ) และต้องมีการนำเสนอเผยแพร่ผลงาน ทั้งในรูปองค์ความรู้กระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ภาคเอกสาร ที่สามารถอธิบายการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ที่ใช้กลวิธีการนำเอาวัสดุสื่อสุนทรียภาพหลากหลายประเภทมาประสมประสานกัน มีรูปแบบกึ่งนามธรรม (semi abstract) และเป็นเครื่องแสดงพุทธิปัญญา (intellectual content) แห่งศิลปะอย่างสำคัญ เพราะแสดงภาษาแห่งความคิดและความหมายคือ เครื่องมือนำเสนอความคิดทัศนคติส่วนตัว (instrumentalism) และศิลปะเป็นรูปแบบภาษาแห่งความงาม (formalism) ตลอดจนแสดงถึงลักษณะจริตนิสัย แบบพุทธิจริตกับศรัทธาจริตเป็นสำคัญ การผสมผสานกันระหว่างทัศนศิลป์กับกวีทรศน์นี้มีเจตจำนงให้ทัศนศิลป์และกวีทรศน์เป็นบาทฐานการพัฒนา ด้านภายในจิตและปัญญา เรียกว่าจิตตปัญญา กล่าวคือการภาวนาทำให้มีความเจริญขึ้นทางปัญญา หรือการวิปัสสนา คือ การรู้แจ้งรู้ชัดของปัญญา ต่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องชอบธรรม โดยผ่านประสบการณ์ของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ เป็นหนึ่งในหลายแนวทางดำเนินของชีวิต ที่กล่าวมานี้ถือเป็นการส่งเสริมถึงความหมายการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กับกวีทรศน์ ทั้งจุดหมายและกระบวนการประสมประสานกันแบบครบถ้วนครอบคลุม โดยมีการนำออกไปเผยแพร่การจัดแสดงผลงานนิทรรศการการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่าง วันที่ 15 ธันวาคม 2564 ถึง 15 มกราคม 2565 รวมทั้งจัดพิมพ์เป็นหนังสือคู่มือผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ และยังได้มีการเผยแพร่กระบวนการการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ผ่านช่องทางสื่อสารออนไลน์ เช่น Face book และ You Tube อีกด้วย

ภาพ 7 การจัดแสดงผลงานนิทรรศการศิลปะ การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2564 ถึง 15 มกราคม 2565 เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

การศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบของทัศนศิลป์

ความสำคัญต่อการศึกษาด้านทัศนศิลป์คือการทฤษฎีของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ อย่างเป็นระบบมีกระบวนการ เป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องและเหมาะสม ถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์จะขาดไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด เพื่อส่งเสริมให้การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ไปสู่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย และตามขอบเขตความหมาย ที่วางเป็นกรอบกำหนดไว้ว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างองค์ประกอบของทัศนศิลป์ ที่ประยุกต์ใช้เพื่อการวิจัยสร้างสรรค์เป็น **ประการที่หนึ่ง** และ **ประการที่สอง** ต้องมีหลักการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ โดยจะต้องได้รู้ถึงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับ โครงสร้าง ของการสร้างสรรคทัศนศิลป์กับกวีทรศน์ ประกอบควบคู่กัน ไปด้วย การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กับกวีทรศน์ ไปสู่แนวคิดแบบพุทธิจิต หรือพุทธิปัญญาผสานกับศรัทธาจริต นำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ ในครรลองแห่ง ศิลปะภาวนา หรือ ศิลปะนาฏศิลป์สนา ดังภาพโครงสร้างในรูปสามเหลี่ยมปิรามิดเป็นตัวอย่างนี้

ภาพที่ 8 การวิเคราะห์แยกองค์รวมและร่วมกันของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ประกอบด้วยศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิด เป็นภาษาแห่งความงาม และเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก คือ ศิลปะภาวนาหรือศิลปะนาฏศิลป์สนาและประกอบด้วย พุทธิปัญญาหรือพุทธิจิต กับ ศรัทธาจริต เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างทัศนศิลป์กับกวีทรศน์ เรียกว่าทัศนศิลป์กวีทรศน์

ส่วนประการที่สาม ต้องมีการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เครื่องมือที่เป็นพาหะการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กับกวีทรศน์ แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทแรกคือ รูปแบบที่เป็นสื่อภาษาการสร้างสรรคทัศนศิลป์ เรียกว่า ทัศนธาตุ (visual elements) หรือสุนทรียธาตุ เป็น “ภาษาแห่งความงามของทัศนศิลป์” ประเภทหลังคือ รูปแบบที่เป็นสื่อภาษาการสร้างสรรคกวีทรศน์ ได้แก่ ภาษาถ้อยคำ ที่มีความหมาย เป็น “ภาษาแห่งความคิดและความงามของกวีทรศน์” แต่ทั้งสองประเภทต่างก็มีความหมายรวมกันและส่งเสริมร่วมกันและกันอย่างมีเอกภาพ นอกจากนี้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ให้เกิดวัตถุประสงค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์นั้น ได้แก่ สีประเภทต่าง ๆ พู่กัน แปรงระบายสี ผ้าใบ และอุปกรณ์การเขียน รวมทั้งวัสดุสำเร็จรูป เช่น เทปคาสเซต และวัสดุเหลือใช้ และผลงานวาดเส้นภาพแบบร่างต่าง ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์ อุปกรณ์เครื่องมือเหล่านี้ เป็นภาษาอย่างหนึ่งแม้มีคุณสมบัติแตกต่างกัน แต่ก็สามารถนำมาเป็นปัจจัยเสริมร่วมในองค์ประกอบของการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์นี้ได้เป็นอย่างดี ถ้าปราศจากอุปกรณ์เครื่องมือเหล่านี้แล้วย่อมมีอาจทำให้เกิดการวิจัยทัศนศิลป์กวีทรศน์ชุดนี้ ปรากฏขึ้นได้ ถ้าหลักการการศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบของทัศนศิลป์ที่กล่าวมา สามารถจัดลำดับความสำคัญการทำงานผลงานรูปธรรมทัศนศิลป์ เป็นหลักสำคัญของการวิจัยสร้างสรรค์ ซึ่งมีกวีทรศน์เป็นส่วนเสริมสนับสนุนให้งานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็น **ประการที่ 1** ส่วนอุปกรณ์การทำงานสร้างสรรค์จิตรกรรมคือพื้นฐานที่สำคัญทั้งหมดของการวิจัยสร้างสรรค์ ซึ่งมีการนำวัสดุสำเร็จรูป ได้แก่ ตลับเทปคาสเซต ดนตรีหรือเพลงสากล และวัสดุเหลือใช้

รวมทั้งภาพผลงานวาดเส้น ภาพร่างมาปิดผนึกปะลงไป เป็นอุปกรณ์เสริมให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็น**ประการที่ 2** และส่วน**ประการที่ 3** ได้นำเสียงเพลงหรือดนตรี เข้ามาเป็นส่วนประกอบหนึ่งในผลงานด้วยการใช้เครื่องเล่นเพลง แบบ mp3 พร้อมติดตั้งลำโพง ผนึกลงไปเป็นส่วนหนึ่งของผลงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดไสตชธาตุ ก็คือเสียงเพลงหรือดนตรี สร้างความแปลกใหม่ในผลงาน ซึ่งแตกต่างไปจากทัศนธาตุ ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วิทรรศน์ชุดนี้ พัฒนาออกไปจากผลงานผ่านมาในอดีตของผู้วิจัยสร้างสรรค์อย่างชัดเจนแน่นอน

ขอบเขตเนื้อหาและแนวความคิดการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วิทรรศน์

มีพื้นฐานแนวความคิด และความบังคาลใจ มาจากหลักพุทธธรรม ที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งเป็นสภาวะที่มองเห็นสิ่งทั้งหลาย ในรูปส่วนต่างๆ ที่ประชุมกันเข้า แต่ตัวตนที่แท้ของสิ่งทั้งหลายไม่มี เมื่อแยกออกไปให้หมด ก็จะไม่พบตัวตนของสิ่งเหล่านั้นเหลืออยู่ดั่งนั้น นาม รูป มีความข้องเกี่ยวกับสรรพสิ่ง ครอบคลุมทั้งสรรพสัตว์ทั้งใน ระดับโลกียวิสัย ระดับโลกุตระ ตลอดจนภพภูมิต่าง ๆ เป็นต้น ได้แก่ **ขันธ 5** หรือ เบญจขันธ (กองแห่งรูปธรรมและนามธรรม 5 หมวด ที่ประชุมกันเข้าเป็นหน่วยรวม ซึ่งบัญญัติเรียกว่า สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เป็นต้น, ส่วนประกอบ 5 อย่างที่รวมเข้าเป็นชีวิต — the Five Groups of Existence; Five Aggregates) 1. รูปขันธ 2. เวทนาขันธ 3. สัญญาขันธ 4. สังขารขันธ 5. วิญญาณขันธ ขันธ 5 นี้ ย่อลงมาเป็น 2 คือ นาม และ รูป ; รูปขันธจัดเป็นรูป, 4 ขันธ นอกนั้นเป็นนามหรืออีกอย่างหนึ่ง จัดเข้าในปรมัตถธรรม 4 : วิญญาณขันธเป็น จิต, เวทนาขันธ สัญญาขันธ และสังขารขันธ เป็น เจตสิก, รูปขันธ เป็น รูป

(พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต พจนานุกรมพุทธศาสนา ฉบับประมวลศัพท์ <http://www.84000.org/tipitaka/dic>)

หลักคิดเป็นกระบวนการและขั้นตอนนำไปสู่การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์

การวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ มีหลักคิดเป็นกระบวนการและขั้นตอน มาจากแนวความคิด “แปรวิกฤตให้กลายเป็นโอกาส เปลี่ยนความวิปلاสเป็นการวิจัยสร้างสรรค์” หรือ “กลับวิกฤตให้กลายเป็นโอกาส เรียนรู้ศึกษาวิปลาสเพื่อการวิจัยสร้างสรรค์” เป็นความบังคาลใจในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วิทรรศน์ชุดนี้โดยเฉพาะ เรียกว่า คือหลักการกำหนดไว้เป็นแก่นสำคัญในการวิจัยสร้างสรรค์ มาจากการวิเคราะห์หลักพุทธธรรม ในข้อที่ว่า วิปลาส 3 ซึ่งคำว่าวิปลาส หมายถึง ความวิปลาส จิตใจ ปุณฺณ ที่มักคิดเห็นและดำเนินชีวิต ไปด้วยความลุ่มหลง มัวเมาผิดเพี้ยน ไม่ตรงตามความจริงที่แน่นอนของสังขธรรม จากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม ของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) อรรถาธิบายว่าวิปลาส หรือ วิปลาส 4 (ความรู้เห็นคลาดเคลื่อน, ความรู้เข้าใจผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง วิปลาส มี 3 ระดับ คือ 1. สัญญาวิปลาส (สัญญาคลาดเคลื่อน, หมายถึงผิดพลาดจากความเป็นจริง เช่น คนตกใจเห็นเชือกเป็นงู - 2. จิตตวิปลาส (จิตคลาดเคลื่อน, ความคิดผิดพลาดจากความเป็นจริง เช่น คนบ้าคิดเอาหญ้าเป็น 3. ทิฏฐิวิปลาส (ทิฏฐิคลาดเคลื่อน, ความเห็นผิดพลาดจากความเป็นจริง โดยเฉพาะเชื่อถือไปตามสัญญาวิปลาส หรือจิตตวิปลาสนั้น เช่น มีสัญญาวิปลาสเห็นเชือกเป็นงู แล้วเกิดทิฏฐิวิปลาส เชื่อหรือลงความเห็นว่าที่บริเวณนั้นมีงูชุม หรือมีจิตตวิปลาสว่าทุกสิ่งที่เกิดขึ้นต้องมีผู้สร้าง จึงเกิดทิฏฐิวิปลาสว่า แผ่นดินไหวเพราะเทพเจ้าบันดาล และวิปลาส 3 ระดับนี้ ที่เป็นพื้นฐาน เป็นไปใน 4 ด้าน คือ 1. วิปลาสในสิ่งที่ไม่เที่ยง ว่าเที่ยง 2. วิปลาสในสิ่งที่เป็นทุกข์ ว่าสุข 3. วิปลาสในสิ่งที่ไม่เป็นตัวตน ว่าตัวตน 4. วิปลาสในสิ่งที่ไม่งาม ว่างาม

ภาพ 9 แสดงการวิเคราะห์ลักษณะอาการวิปลาส ได้แก่ สัญญาวิปลาส จิตตวิปลาส ทิฏฐิวิปลาส รวมทั้ง นิจจะวิปลาส สุขะวิปลาส อตตะวิปลาส และสุภะวิปลาส รวมทั้งหมดเป็นวิปลาส 3 และมีอาการวิปลาส 4 ลักษณะ รวมกันเป็นอาการ 12

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ประสงค์ให้ผู้คนมาดูหรือสัมผัสรับรู้ศึกษาผลงานชุดนี้แล้ว เกิดความรู้ความเข้าใจถึงความหมายของคำว่า "สังขารหมายถึงการปรุงแต่ง" ของจิตใจ และชีวิตเกิดปัญญาเป็นอิสระมีแก่นสาร นอกเหนือจากคุณค่าสุนทรียภาพแห่งศิลปะหวังว่าจะต้องมีความแตกต่างทางคุณค่า ออกไปจากการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ทั่วไป เพราะเชื่อมั่นว่าคุณสมบัติของสังขารเป็นคุณลักษณะของบุคคล แต่ไม่ใช่ของชีวิตเพราะชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบของธรรมชาติ แต่บุคคลคือ มีจิตที่เกิดอุปาทาน มีความยึดถือคือในอัตตา(ตัวตน) ที่คนเราแสดงออกมาในรูปประสบการณ์การปรุงแต่ง(สังขาร) ระหว่างวัตถุกับจิตใจ จากประสบการณ์อดีตและปัจจุบันอันประกอบกันขึ้นมาจากอวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็น"สาระ" คือพาหะความคิดอย่างสำคัญ ทำให้คนเรามีมิจฉาทิฐิ หลงอัตตาและเมาสมมติจนลืมความเป็นจริงแท้แห่งสัจธรรม แต่อย่างไรก็ตามผลงานชุดนี้หาได้ยึดถือเอามาตรฐานทางสุนทรียภาพอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมั่นคงตายตัวแต่อย่างใดไม่ หากคำนึงถึงความคิดที่ยืดหยุ่นและการพัฒนาเป็นสำคัญ มุ่งแก่นสารเป็นพาหะแห่งความคิด พัฒนาเกิดความรู้ชัดแจ้ง หรือความเจริญงอกงามเกิดขึ้นเป็นแนวทางสำคัญที่สุดแห่งปัญญา เป็นกระบวนการแบบบูรณาการ ระหว่างการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กับการภาวนาด้านในจิตใจ (เจริญงอกงามตามแนวพุทธธรรม) ให้เป็นรูปธรรมปรากฏขึ้น ในรูปแบบเนื้อหาขั้นตอนกลวิธีและวัสดุตามกระบวนการทัศนศิลป์ (จิตรกรรมกลวิธีผสมผสานกับกวีนิพนธ์) เพื่อพิจารณาถึงความหมายของ "สังขาร-การปรุงแต่ง" ของนามรูปที่สำแดงออกมาเป็นรูปธรรมขั้นที่ห้าอันวิจิตรพิสดาร แปลกตาตะลึงใจนอกเหนือแง่มุมสุนทรียภาพของศิลปะ โดยเชื่อมโยงอย่างสำคัญรูปธรรมของงานสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ กวีทรศน์ นำเสนอลักษณะเฉพาะตนเองอย่างชัดเจน อาจจะแตกต่างออกไปจากผลงานพุทธศิลป์ที่มีอยู่หลากหลาย ท่ามกลางกระแสศิลปะร่วมสมัยของไทยในปัจจุบัน

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์

สามารถอธิบายได้ 2 ประการ คือ 1. เกิดความรู้ ความเข้าใจเชิงวิชาการ จากศึกษาค้นคว้า กลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ทั้งรูปแบบการวาดเส้นผสมผสานจิตรกรรม มีทั้งกลวิธีการระบายสีแบบเก็บซ่อนผิวแปร่ง ผสมผสานกับการระบายสีแบบแสดงร่องรอยและผิวแปร่ง มีวัสดุการใช้ในการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ได้แก่ ปากกาลบคำผิดสีขาว ดินสอไขสีขาว ปากกาเคมี สีเทียนน้ำมัน oil pastel สีอะคริลิก และ สีน้ำมัน บนผ้าใบ (จิตรกรรมผสมผสานวาดเส้น) รวมทั้งประสมประสานวัสดุสำเร็จรูป วัสดุเหลือใช้ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้วิจัยสร้างสรรค์โดยตรง ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ได้แก่ รูปภาพผลงานวาดเส้น เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์เอง รวมทั้งศิลป์เทศกาลเซฟเพลงสากล (ในยุคอดีตเป็นดนตรี/เพลงสากลตะวันตก ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์นิยมชมชอบสะสมเก็บไว้จำนวนมาก) มีจำนวน 9 ชุดภาพผลงานที่ค้นพบรูปแบบอัตลักษณ์เฉพาะตนเกิดประโยชน์สำหรับการพัฒนางานศิลปะของตนเอง และเพื่อการศึกษาให้แก่บัณฑิตทางด้านทัศนศิลป์ และ2) ได้ผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์จำนวน 9 ชุด นำไปเสนอเผยแพร่ให้สาธารณชนได้สัมผัส รับรู้ดูเห็น ถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพผ่านการจัดแสดงนิทรรศการการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์ การจัดพิมพ์สูจิบัตร และเอกสารรายงานการวิจัยสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์ ออกไปสู่สาธารณชนหรือการเผยแพร่แบบ online และช่องทางอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

อนึ่งการนำเอาคุณลักษณะทางสุนทรียภาพจากจิตรศิลป์สองประเภทต่างสาขากัน ได้แก่ ประเภททัศนศิลป์คือจิตรกรรม กับประเภทรณศิลป์หรือสัญลักษณ์ศิลป์ (กวีทรศน์ หรือกวีนิพนธ์ (poetry) ถึงแม้ทั้งสองประเภทจะรับรู้ดูเห็นด้วยสายตาก็ตาม แต่ก็ต้องใช้คุณสมบัติของจิตวิญญาณ การรับรู้ เป็นเครื่องมือในการประมวลความรู้สึกและความรู้ ที่ได้สัมผัสรับรู้ นั้นออกมาเป็นความหมายด้วยการอาศัยข้อมูล การจำได้หมายรู้หรือสัญชาตญาณปรุงแต่ง เข้าด้วยกัน จึงจะเข้าใจในแก่นสารของสิ่งที่พบเห็นนั้นได้ ว่ามีความหมายสำคัญอย่างไร ผู้วิจัยสร้างสรรค์สามารถนำเอาคุณลักษณะเฉพาะทางสุนทรียภาพจากศิลปะทั้งสองประเภท มีคุณลักษณะสัมพันธ์และใกล้เคียงกัน และแตกต่างกันโดยรูปแบบบูรณาการเสริมสรสร้างเข้าด้วยกัน ดังปรากฏในผลงานกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ชุดนี้ นับว่าเป็นการปฏิบัติงานทัศนศิลป์ เพื่อศึกษาค้นหาแนวทาง กลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์งานประเภททัศนศิลป์ ที่มีความแปลกใหม่ออกไปจากขนบนิยมเดิม ๆ หรือที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป

การอภิปรายผลสรุปรูปแบบผลงานการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรชน

กลุ่มที่ 1 ผลงานประเภทวาดเส้น	ส่วนประกอบทางวัสดุ และกลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์
	<p>การวิจัยสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบจิตรกรรมแบบวาดเส้น ซึ่งประกอบไปด้วยวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ 1) กลวิธีทัศนศิลป์วาดเส้น (drawing) ปากกาหมึกดำ ถ่านเคระของ (crayon) ปากกาหมึกดำ ปากกาลบคำผิดสีขา (correction pen) บนกระดาษที่ผืนกบนกระดาษอัด ขนาด 75 X 85 ซม. และนำมาประกอบเป็นทัศนศิลป์กวีทรชนเขียนด้วยปากกาเคมี บนผ้าใบผืนกกับไม้อัด ที่เขียนตัวอักษรแบบตัวอาลักษณ์บทกวีทรชน (ปากกาเคมี สีดำและสีทอง) ประกอบบูรณาการกันแล้ว มีขนาด 125 X 135 ซม. 2) กลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์ เป็นกลวิธีการวาดเส้นผสมผสานจิตรกรรมแบบขาวดำ โดยกำหนดสร้างสรรค์รูปร่างรูปทรง ด้วยจุด เส้น เป็นหลัก เพื่อแสดงร่องรอยของเส้น (painterly painting) เพื่อให้เห็นลักษณะความเคลื่อนไหว ของทัศนธาตุอย่างมีพลังกระจายทั้งทั้งภาพ มีจำนวน 2 ภาพผลงาน</p> <p>(ตัวอย่าง) บทกวีทรชนเป็นภาพยยานี ๑๑ กลอนแปดสุภาพ ตามลักษณะรูปแบบและเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ชื่อ "แสงทวิงแสงสว่างกระจ่างดล"</p> <ol style="list-style-type: none"> ดวงตาที่กล้าแกร่ง กำแห่งสูการสัมผัส ภาวการณ์ก็แจ่มชัด เพราะชีวิตยึดมามา ยิ่งหมายมกมุงมั่น รุกกาผืนอยากไผ่หา ยุคสมัยวิกฤตกล้า ดับบัวแก้วบดบังบุญหลงผิด เพราะคิดพลาด อาจผิดคาดจนหัวหมุน มโนนี้กวงังค์วุ่น ตระหนักทวาดผจญภัย ปลุก ผองผององกล กระทบคนทุกซบไล่ คึดลึกลับพรางใคร สำแดงฤทธิ์จิตอึดตาฯ. (ภาพยยานี ๑๑) ในหัวกรกรเรือลั่นเชื้อฝืน หมักและตองเหนียวกลั่นจนขึ้นหน้า คึดหัวใจเต็มท้อบ่อ ตมหนา น้ำไหลพากัยอาเทศสังเวชจริง จึงคึดกลั่นมันมนาน้ำตาฝืน จะเฝ้าเคียวเกี่ยวพัน บังเกิดสิ่ง ผสมพิชลึกลับลับแอบอิง โดยบันดาลกลิ้งกลใจเป็นปากกา คือเครื่องมี ชื่อสัตย์ถนัดเขียน จะร่ายเรียนวิริยะเพงคุณค่า เรียนภาษิตกระจายจิตปฏิภาน์ รู้ภาษาลิขิตจิตระบาย ฯ. (กลอนแปดสุภาพ)
กลุ่มที่ 2 ผลงานประเภทจิตรกรรมผสมผสานวาดเส้นและวัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้	ส่วนประกอบทางวัสดุ และกลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์
	<p>การวิจัยสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบจิตรกรรมแบบกลวิธีสื่อผสม (combine & mixed media painting) ซึ่งประกอบไปด้วยวัสดุอุปกรณ์ ที่หลากหลายแตกต่างกัน ดังนี้ ได้แก่ 1) ประเภทการเขียนและระบายสี ประกอบด้วย ปากกาลบคำผิดสีขา (correction pen) ดินสอไขสีขา ปากกาเคมี สีเทียนน้ำมัน (oil pastel) สีอะคริลิก และ สีน้ำมัน รวมทั้งน้ำมันวานิลเคลือบผิวภาพผลงานอีกด้วย และ 2) วัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้ (ready made/found object) ล้วนแล้วแต่เป็นวัสดุที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของกับชีวิตผู้วิจัยสร้างสรรค์โดยตรง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งสิ้น เช่น รูปภาพผลงานวาดเส้น และสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ที่เป็นกระดาษ เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์เอง รวมทั้งดัลเบทพลาสติกเพลงสากล (ในยุคอดีตที่เป็นดนตรี/เพลงสากลตะวันตก ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์นิยมชมชอบละสะสมเก็บไว้จำนวนมาก) นับว่าเป็นวัสดุสำเร็จรูป ที่นำมาใช้แสดงนัยความหมายที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นต้นโดยนำเอาวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปเหล่านี้ มาใช้เป็นส่วนประกอบทางวัสดุแสดงนัยความหมายทางสุนทรียภาพที่สำคัญ ของกลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์ดังกล่าวนี้ จัดการสร้างสรรค์ประกอบรวมกัน ประูแต่งประสมประสานเป็นองคภาพพร้อมกัน ลงไปบนกระดาษแข็ง ที่ถูกผืนกบนไม้อัดขนาด 74 X 93 ซม. และนำมาประกอบร่วมกันบนผ้าใบผืนกกระดาษอัด เป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ พร้อมมีการเขียนบทกวีทรชน ด้วยปากกาเคมี สีดำและสีทอง ประกอบร่วมกันในกรอบเฟรมผ้าใบที่ผืนกบนแผ่นไม้อัด มีขนาด 125 X 135 ซม. ข) กลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์ เป็นกลวิธีการวาดเส้นผสมผสานจิตรกรรม โดยกำหนดสร้างสรรค์รูปร่างรูปทรง ด้วยจุด เส้น สี นำหนัก เป็นหลัก เป็นการระบายสีแบบแสดง</p>

ร่องรอย และผีแปร่ง (painterly painting) เพื่อให้เห็นลักษณะที่เคลื่อนไหว อย่างมีพลังที่รุนแรง ปะทะกับการนำเอาวัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้ (ready-made / found object) เช่น รูปภาพสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ที่เป็นกระดาษ ทั้งที่เป็นรูปงานวาดเส้นเก่าๆ ของผู้สร้างสรรค์เองด้วย และตลับเทปคาสเซตเพลงสากล มาตีฉมันกลงไปในผลงาน ทำให้เกิดความรู้สึกมีปฏิกิริยา ชัดแย้ง แลดูแปลกตา น่าฉงน สนเท่ห์ และอาจจะนำไปให้ผู้ชมได้จินตภาพปรุงแต่งออกไปถึงเสียงดนตรีและเพลงขึ้นมาในจินตนาการอีกด้วย จำนวน 5 ภาพผลงาน

(ตัวอย่าง) บทกวีวรรณศิลป์เป็น กลอนแปดสุภาพ ตามลักษณะรูปแบบและเนื้อหาของงานทัศนศิลป์วิบูลศิลป์เพื่อวิวัฒน์

1. ความคิดเพื่อทำเป็นให้เห็นผล กลวิธีเพื่อภาพเห็นปรากฏ การปรุงแต่งเด่นเห็น ภาพพจน์ ปรุงรสลงการปัญญา. จิตตวิทยาวิจารณ์การคลอเคล้า การรับรู้จะคอยผันอัน ล้ำค่า ปราโมทย์ประมวธธรรมนำพา ปีติสุขปรุงสังขารสายายา
2. คลายรำจับ ดับเหตุเวทนากล้า เพื่อกระบวนการศึกษาส่องขยาย ญาณทัศนะคิดเป็น ภาพพรรณราย แผ่กระจายทัศนศิลป์ปัญญา. ความพิเศษเป็นเหตุเพื่อสัมผัสฤทธิ์ อรรถ ณะผลวิจิตรธรรมล้ำค่า พันแนวกระแสศิลปะอื่นนานา หาญกล้าศิลปะสรรบทร้อยกรอง ขาบทฐานการเดินทางอย่างทำทนาย สัมความเป็นกับความตายทางชีวิต แม้นเดินทางร่ำ เริงกลางวิกฤต มูลการณ์แต่ละทิศพุ่งตรงมา
3. ถึงโลกหน้าหลังโลกนี้ที่มีอยู่ ก็จะเรียนก็เรียนรู้ลึกศึกษา ไปพร้อมหายใจเข้าออก ธรรมดา โดยนำมาประสานพันปางเส้นเดียว นามกับรูปแยกได้แต่บัญญัติ ธรรมกับ อรรถที่ถูกต้องข้องเกี่ยว สือจากใจกลั่นเจตนาแท้จริงเชียว คิดเคี้ยวฟันเคล้นคำภาพ ล้ำแดง

บทกวีวรรณศิลป์เป็น กลอนแปดสุภาพ ตามลักษณะรูปแบบและเนื้อหาของงาน ทัศนศิลป์

...สำคัญหมายใจกายมีสารพัด ทั้งโหม่นสขัตสนระคนคลุก ทั้งโสมนัสสุนทรีย์ปรีดิ์เปรม พลุก ถึงลัมก็กียันย่นภาวนา ดำเนินเดินทางอย่างแยบยล เลือกพันรอยเท้าแสวงหา จำแนกผลกรรมธรรมดา วางศรัทธาททุกศรัทธาเล็กบ้างใหญ่ จุดหมายมุ่งหวังกระจ่างแจ้ง หัวใจประจักษ์แสงสว่างใส บอกตนรู้ตัวเป็นเสมอไป ลมหายใจจุมูกเราเท่านั้นจริงใจ ให้ศึกษาจิตราเริงส่องรัศมี สว่างมีปริมาณสรรพสิ่ง ส่องกระจ่างสว่างมีไหวติง ไร่ปรุง แต่งเจตนารำเริงใจ

...จากรู้ลงไปให้ชัดเห็นภาพฉาย ภาพภายในต้องรู้ตามดูไว้ ว่ารู้สึกเสนาหาเหตุไฉน? โสมนัสขัตใครล้วนนิวรณ์? เพื่อสำหรับรำบลาตบรู้ บังคับให้มันอยู่อย่าเดือดร้อน เวทนาสติต้องอยู่ทุกตอน เพื่อดับทุกข์ร้อนสิ้นปรารมภ์

กลุ่มที่ 3 ผลงานประเภทจิตรกรรม ผสมผสาน
วาดเส้นและวัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้

ส่วนประกอบทางวัสดุ และกลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์

การวิจัยสร้างสรรค์ ผลงานในรูปแบบจิตรกรรมแบบกลวิธีสื่อผสม ซึ่งประกอบไปด้วยวัสดุอุปกรณ์ ที่หลากหลายแตกต่างกันดังนี้ ได้แก่ 1) ประเภทการเขียนและระบายสี ประกอบด้วย ปากกาลบคำผิดสีขาว (correction pen) ดินสอไขสีขาว ปากกาเคมี สีเทียนน้ำมัน (oil pastel) สีอะคริลิก และ สีน้ำมัน รวมทั้งน้ำมันวานิช เคลือบผิวภาพผลงานอีกด้วย 2) วัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้ (ready made/found object) ล้วนแล้วแต่เป็นวัสดุที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของกับชีวิตผู้วิจัยสร้างสรรค์โดยตรง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งสิ้น เช่น รูปภาพผลงานวาดเส้น และสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ที่เป็นกระดาษ เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์เอง รวมทั้งสติ๊กเกอร์แปะเซทเพลงสากล (ในยุคอดีตที่เป็นดนตรี/เพลงสากลตะวันตก ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์นิยมชมชอบสะสมเก็บไว้จำนวนมาก) นับว่าเป็นวัสดุที่นำมาใช้แสดงนัยความหมายที่สำคัญอย่างยิ่ง กระนั้นก็ตีผู้วิจัยสร้างสรรค์มีความคิดเรื่องกรอบของภาพผลงานชุดนี้ โดยได้ทดลองเลือกเอาผ้าใยแก้วโปร่งแสงสีแดงสด นำมาผูกโยงเข้าเป็นกรอบรอบภาพ ทั้งสี่ด้านของผลงาน และจัดการผูกเป็นโบว์พุ่มดอกไม้กลม ๆ จัดประดับในมุมและตรงกลางทั้งสี่ด้านของภาพ เพื่อให้เกิดความแตกต่างพิเศษ ไปจากลักษณะกรอบภาพผลงานทัศนศิลป์ทั่วไปตามกระแสนิยม เป็นต้น 2) กลวิธีการวิจัยสร้างสรรค์ เป็นกลวิธีการวาดเส้นผสมผสานจิตรกรรม โดยกำหนดการวิจัยสร้างสรรค์รูปร่างรูปทรง ด้วยการ ใช้จุด เส้น สีเส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และลักษณะผิว เป็นสุนทรียธาตุหลักสำคัญ การระบายสีเป็นแบบแสดงร่องรอยและฝีแปรง (painterly painting) ให้แลเห็นลักษณะการเคลื่อนไหวมีพลังรุนแรง เพราะต้องการให้เกิดการปะทะกันอย่างฉับพลัน กับการนำเอาวัสดุสำเร็จรูป/วัสดุเหลือใช้ (ready-made / found object) เช่น รูปภาพ สิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ที่เป็นกระดาษ ทั้งที่เป็นรูปงานวาดเส้นเก่า ๆ ของผู้วิจัยสร้างสรรค์ และภาพในสติ๊กเกอร์แปะเซทเพลงสากล ที่ติดผนังลงไปบนผลงาน ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้ง แลดูแปลกตา น่าฉงนสนเท่ห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจจะสามารถสร้างจินตภาพ निकออกไป ถึงเสียงดนตรีสากลเพลงร็อคเก่า ๆ มีหลากหลาย ที่ส่งเสียงดังสลับสับเปลี่ยนกันออกมาให้ผู้ชมได้ยิน ผสมผสานกับจินตนาการ ในขณะที่กำลังยี่นดูผลงานนี้ในสถานที่แสดงนิทรรศการจริงอยู่ก็เป็นไปได้ (เพราะผู้ชมอาจจะได้ยินเสียงดนตรี/เพลง ส่งเสียงดังมาจากผลการวิจัยสร้างสรรค์งานชุดที่ 9 ซึ่งได้นำเครื่องเล่นเสียงดนตรี แบบ M.P. 3 พร้อมลำโพง ที่เปิดบรรเลงดนตรี/เพลง มาเปิดประกอบร่วมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในผลงานชุดนั้นด้วยนั่นเอง) จำนวน 2 ภาพผลงาน

ภาพ 10 ตารางแสดงรูปแบบและเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วีทธรณ์

ผลสรุปแนวความคิดการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วีทธรณ์

ผู้วิจัยสร้างสรรค์ ได้ทุ่มเททักษะฝีมือความรู้ความสามารถความเข้าใจ และประสบการณ์ จากภายในจิตใจ มีเจตนาหรือเจตจำนง เป็นเครื่องกำหนดหมาย ออกมาอย่างเป็นรูปธรรม แสดงออกมาเป็นภาพจิตรกรรม เกิดรูปทรงและสัญลักษณ์อันเป็นภาษาแห่งความคิด มีความหมายสื่อสารถึงความเป็จริงแบบวัตถุภาวะวิสัย และเป็นมายาคติ ลวงตา หรือความเป็นจริงแบบสมมติสัจจะ อันสะท้อนออกมาจากมโนทัศน์แบบอัตวิสัย ปรากฏเป็นรูปลักษณะของงานทัศนศิลป์วีทธรณ์แบบศิลปะธรรมภาวนา นับว่าเป็นการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์แนวพุทธศิลป์ เป็นเสมือนเครื่องมือพัฒนาชีวิตจิตใจ (ภาวนา ศิล สมาธิและปัญญา) ความประพฤติกาย วาจา จิตใจ และปัญญาให้เกิดความองงามในธรรมะอย่างยิ่ง เพราะที่สุดแห่งจุดหมายของชีวิตนั้น ผู้วิจัยสร้างสรรค์ปรารถนาจะเข้าถึงองค์ความรู้ที่ชัดแจ้งในชีวิตจิตใจ มีปัญญารู้ชัดแจ้งถึงสัจธรรม กระทั่งจิตใจมีอิสระหลุดพ้นจากเครื่องร้อยรัดทั้งปวงคือ ทิฐิ ตัณหา และมานะ (อวิชชา) เป็นกุศลเจตนา ยิ่ง การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์วีทธรณ์เป็นจรินนิสัย และ

คืออรรถศาสตร์ส่วนหนึ่งในคุณธรรมฉันทะของการศึกษาเป็นคุณสมบัติจำเป็นที่สุดของชีวิต มีคุณค่าตามอุดมคติปรัชญาศิลปะกับหลักพุทธธรรม เพราะมุ่งสู่สัมฤทธิ์ผลการวิจัยสร้างสรรค์ปรารถนาให้มีความแตกต่างจากผลงานทัศนศิลป์ ในศิลปะกระแสร่วมสมัยปัจจุบันนี้ กล่าวคือ ได้นำสุนทรียภาพจากศิลปะที่สัมผัสรับรู้ด้วยการดูเห็นด้วยตาใน “ทัศนศิลป์” (จิตรกรรม) ที่รับรู้ถึงคุณค่าทางศิลปะ ความงาม ด้วยจักขุวิญญาณ (ตา) มาบูรณาการเข้ากับศิลปะประเภทยุทธศิลป์ หรือ สัญลักษณ์ศิลป์ (กวีกรรม หรือ กวีนิพนธ์) ที่รับรู้เข้าใจในคุณค่า เรื่องราวแนวความคิด ความไพเราะงดงามทางศิลปะ อาศัยการอ่านด้วยจักขุวิญญาณ สัมพันธ์กับทางโสตวิญญาณ (หู) ในเสียงภาษาถ้อยคำ ศัพท์สัญลักษณ์ความหมายและวรรณยุกต์ เป็นพาหะสื่อความหมายด้วยจิตใจซึ่งเป็นผลงานเกิดจากความศรัทธา มีความเพียรมีใจไว้กับกิจมีจิตไว้กับงาน ตระหนักในคุณค่าสุนทรียภาพความหมายของทัศนศิลป์และกวีกรรมว่า วิจิตรศิลป์ทั้งสองนี้หาได้มีคุณค่าความยิ่งย่อนไปกว่ากันแต่อย่างใดไม่

อุปสรรคและการแก้ปัญหาการวิจัยสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีกรรม

ระยะเวลาการปฏิบัติงานการวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีกรรมคือปัจจัยที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับดำเนินกระบวนการตามขั้นตอน การศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล สร้างพลังความบันดาลใจ และพลังแห่งสมาธิ ในการวิจัยสร้างสรรค์และการปฏิบัติงานวิจัยสร้างสรรค์คู่ขนานกันไปทั้งทัศนศิลป์และกวีกรรม ต้องมุ่งมั่นอย่างหนักแน่น ดังนั้นสิ่งจำต้องมียังยวดคือระบบระเบียบวินัยการทำงาน การค้นคว้าสืบเสาะแสวงหาข้อมูล ซึ่งมีอยู่หลายประเภท เช่น เอกสารข้อมูลภาคทฤษฎีทัศนศิลป์ กวีนิพนธ์ และประวัติศิลปะต่าง ๆ ตลอดจนงานผลงานศิลปะ ฯลฯ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้อง จากแหล่งค้นคว้าห้องสมุด และหรือจากโลกการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน (ปรโตโฆสะ: เสียงหรือข้อมูลจากภายนอก) และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือ รู้จักตระหนักครุ่นคิด ทบทวน วิเคราะห์ พิจารณาถึงคุณภาพและคุณค่า คิดแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องการวิจัยสร้างสรรค์ฯ (โยนิโสมนสิการ: การคิดอย่างแยบคายภายในใจ) ด้วยสติปัญญาของตนเอง กล่าวคือผู้วิจัยสร้างสรรค์ยืนยันได้ว่า สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดต่อสัมฤทธิ์ผลแห่งการงานที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ คือความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานวิจัยสร้างสรรค์อย่างหนักแน่น จริงจัง และสม่ำเสมอ ในอนาคตอาจจะมีการแปลบทกวีกรรม เป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และหรือภาษาจีน เป็นต้น เพื่อนำไปเขียนเป็นอักษรส่วนหนึ่งในของผลงาน เช่นเดียวกับบทกวีกรรมที่มีอยู่เป็นภาษาไทยอยู่แล้ว เป็นการพัฒนาและบูรณาการสุนัวัตรกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเผยแพร่ออกไปสู่ระดับสากลนานาชาติอย่างสำคัญและกว้างขวางต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา รักขมณี. (2549). การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามหลักวรรณคดีสันสกฤต. กรุงเทพมหานคร:

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เจตนา นาควิชะระ. (2538). ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผู้จัดการ

ชลุด นิยมเสมอ.(2531). องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

พระอนุমানราชธน.(2533). การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน

ภรดี พันธูภากร. (2542). วิจัยทางศิลปะและศิลปะประยุกต์. ชลบุรี: คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

Piers Bizony. (2525). “อาณาจักรล่องหน (Invisible Word Exploring the Unseen)” แปลโดย รอฮีม ปรามาส.
กรุงเทพฯ: สนพ.มติชน.

สุรชาติ เกษประสิทธิ์.(2556).การวิจัยแบบสร้างสรรค์ทัศนศิลป์กวีทรศน์.พิษณุโลก.มหาวิทยาลัยนเรศวร

สุรชาติ เกษประสิทธิ์. (2562). การวิจัยสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์กวีทรศน์ ; ชุดสังขารการปรุงแต่งประสบการณ์แห่งบุคคล“The Creation of Visual Arts: Mental Formations (Sankhara), the Formed of an Individual Experience”.พิษณุโลก.มหาวิทยาลัยนเรศวร

อิทธิพล ตั้งโฉลก.(2550). แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง.กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่งจำกัดมหาชน.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). พุทธธรรม (ฉบับขยายความ)(<http://www.84000.org/tipitaka/dic>)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ และพจนานุกรมพุทธ ศาสน์ฉบับประมวลธรรม(<http://www.84000.org/tipitaka/dic>)